

Győr-Moson-Sopron megyei Szolgáltatási Út Térkép

Megbízó: Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

Készült az EFOP – 1.6.3 -17-2017-00017 kódszámú projekt keretében.

2019. december

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	4
1. Szolgáltatási Út Térkép tervezési környezete	5
1.1 Fejlesztéspolitikai környezet	5
1.2 Módszertani, jogszabályi környezet	10
1.3 Győr-Moson-Sopron megyei projekt sajátosságok	11
2. SZÚT kidolgozásának folyamata	15
2.1 Módszertani áttekintő	15
2.2 Járási esélyteremtő programok (JEP-ek) áttekintése	17
2.3 Helyi esélyegyenlőségi programok (HEP-ek) áttekintése.....	17
2.4 HEP-ek, JEP-ek helye és szerepe a megyei stratégiai dokumentumokban	18
3. SZÚT – helyzetelemzések, megállapítások	22
3.1 Járások összefoglaló áttekintése	24
Mosonmagyaróvári járás.....	24
Csornai járás.....	26
Kapuvári járás	27
Soproni járás	28
Téti járás.....	29
Pannonhalmi járás	31
Győri járás.....	32
3.2. Szociális ellátások helyzete a járásekban	34
Mosonmagyaróvári járás.....	34
Csornai járás.....	35
Kapuvári járás	36
Soproni Járás.....	37
Téti járás.....	38
Pannonhalmi járás	40
Győri járás.....	41
3.3. Egyéb humán szolgáltatások helyzete a megyében	43
3.4 Összevont járási problémamátrix célcsoportonként	46
3.5 Összevont települési problémamátrix célcsoportonkénti	50

3	SZÚT – intézkedések vizsgálata	53
4.1.	Összevont járási intézkedésmátrix célcsoportonként	53
4.2	Összevont települési intézkedésmátrix célcsoportonkénti	56
4.3	Megyei illeszkedésvizsgálat	60
5.	Megyei szintű következtetések, javaslatok	62
5.1	Közös problémamátrix szerint.....	62
5.2	Közös intézkedésmátrix szerint	65
5.3	Jó példák megyén belül	66
5.4	Javaslatok a Megyei Felzárkózási Fórum számára.....	67
6.	Felhasznált irodalom, forrásjegyzék	69
6.	Mellékletek	71

Vezetői összefoglaló

A Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) kidolgozásakor számos fejlesztéspolitikai és felzárkózás-politikai gondolatot kellett összhangba hozni. A korábbi fejlesztési célú elképzelések felvázolása helyett meghatározott célcsoportok számára volt szükséges bemutatni a megyét, a járásokat és települési szintig eljutva jelezni az egyes célcsoportok mentén azon szükségleteket, melyek valamely befolyással bírnak élethelyzetükre.

A SZÚT módszertanának Győr-Moson-Sopron megyei sajátosságait a járási és települési esélyteremtő/esélyegyenlőségi programok adták. Azok áttekintése és feldolgozása során alakult ki az a **probléma- és intézkedésmátrix rendszer**, mellyel a hátrányos helyzetű célcsoportok (romák, mélyszegénységben élők, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) számára beazonosítható beavatkozások azonosításra kerültek.

Kiemelt figyelmet fordítottunk járási szinteken jellemző szociális ellátás helyzetének áttekintésére. A megyei Önkormányzat részéről a felzárkózási és esélyegyenlőségi munkatársak voltak segítségünkre, az általuk biztosított információk a projekt előrehaladásáról és az egyes célcsoportokat, egyes járásokat érintő problémák áttekintésekor további gondolatokat generált mind a szolgáltatási út térképből való továbblépés felé (pl. gazdasági szolgáltatások elérésének vizsgálata, a közlekedési hálózat elérésének vizsgálata, a munkáltatók érzékenyítése az érintett célcsoportok irányába), mind a megyei szinten befolyással bíró fejlesztési források felhasználását illetően.

Tekintettel arra, hogy a járások közti párbeszéd és együttműködés is moderációra szorul, a „jó példák-jó gyakorlatok” bemutatása és járások között való megosztása is hasznos lehet. Ennek érdekében a teljesség igénye nélkül kiemeltünk a járási szinten megvalósult programokból, melyet javasunk megyei szinten tapasztalatcsere érdekében tudásmegosztás céljából koordinálni.

A megyei Önkormányzat által felvállalt koordinációs és konzultációs rendszer kialakításhoz javaslatainkat a tanulmány végén megteesszük.

A tanulmány nem lehet teljes. Szerencsés esetben a folyamatos iterációk révén folyamatosan bővíthet és át- és újraíródhat. A jogszabályok változásait, a szolgáltatói rendszer működését nehéz követni, azonban ha az igények folyamatos változására egy rendszer kiépül, akkor a hátrányos helyzetű célcsoport tagjai: romák, mélyszegénységben élők, nők, gyermekek és fogyatékkal élők azt kapják, amire a leginkább szükségük van: figyelmet.

Minden más az őket körülvevő társadalmi környezeten múlik: a cselekvésen.

1. Szolgáltatási Út Térkép tervezési környezete

A Szolgáltatási Út Térkép tervezését a fejlesztéspolitikai dokumentumok, a finanszírozási alap (EFOP) célkitűzései és adott EFOP-1.6.3-17 támogatási konstrukció befolyásolta. Ennek keretében bemutatásra kerülnek azon dokumentumok, melyek adott támogatási kérelem (korábbi, hagyományos elnevezése szerint: pályázat) keretében a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat sikeresen benyújtotta projektjét megvalósításra.

1.1 Fejlesztéspolitikai környezet

A 2014-2020 uniós költségvetési ciklusra jellemző integrált tervezést a Közös Stratégiai Keret alkotja, mely az öt lehetséges Alap egységes keretben történő megjelenítését szolgálja. Tagállami szinten a Partnerségi Megállapodásban megfogalmazott célok elérése az elkövetkezendő évek kiemelt feladata.

EU 2020 célkitűzések:

- a 20-64 évesek legalább 75%-ának munkahellyel kell rendelkeznie;
- az EU GDP-jének 3%-át a K+F-re kell fordítani;
- energia/klíma: üvegház hatású gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése;
- energiahatékonyság 20%-os növelése;
- megújuló energia részarányának 20%-os növelése.
- az iskolából kimaradók arányának 10% alá szorítása, az ifjabb generációban a diplomával rendelkezők 40%-ra növelése;
- a szegénység kockázatának kitettek számának 20 millióval történő csökkenése.

Hazai célkitűzések a Nemzeti Reform Programban:

- a foglalkoztatási ráta 75%-ra emelkedik
- a K+F szintje a GDP 1,8%-ára nő
- a megújuló energiaforrások részaránya 14,6%-ra nő
- az energia-hatékonyság 10%-os növelése
- ÜHG kibocsátás legfeljebb 10%-os növekedése 2005-höz képest
- a felsőfokú, ill. annak megfelelő végzettségűek aránya a 30-34 éves népességen belül 30,3%-ra nő
- a korai iskolaelhagyók aránya 10%-ra csökken a 18-24 évesek között
- a szegénységben élő népesség száma 450.000 fővel csökken

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program

A magyar Partnerségi Megállapodás fő célja a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés, továbbá az ezt megalapozó társadalmi kohézió biztosítása.

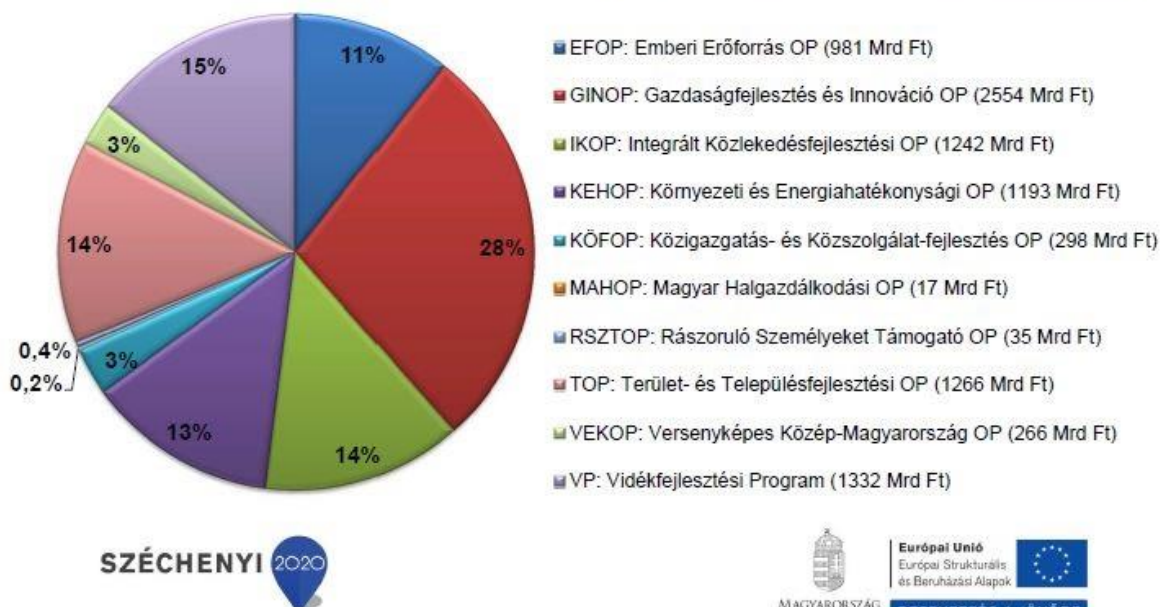
Az EFOP fő beavatkozási irányai az alábbiak:

- Társadalmi felzárkózáshoz való hozzájárulás: a felzárkózás-politika alapvető célja a kihasználatlan társadalmi erőforrások bevonása a társadalom fenntartásába, azaz a gyermekeket sújtó nélkülözés visszaszorítása, a tartós szegénységben élők, köztük a romák felzárkózása, a periférikus élethelyzetek megszüntetése, a halmozottan hátrányos helyzetű emberek becsatornázása a munkaerő-piacra, valamint a települések helyi megtartó képességének erősítése.
- A család társadalmi szerepének megerősítése és a társadalmi összetartás erősítése: egymás iránti szolidaritás erősítése, a társadalmi aktivitás fokozása, a közösségépítés, a hátrányos megkülönböztetés és az előítéletek elleni küzdelem, a hátrányos helyzetben lévő fiatalok és gyermekek harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődésének elősegítése és életesélyeinek javítása, az idősek és a megváltozott munkaképességűek támogatása, az aktív befogadás erősítése.
- Egészségfejlesztés és betegségmegelőzés, egészségügyi fejlesztések: a lakosság egészségkultúrájának fejlesztése, az egészségtudatosság növelése, az egészségügyi ellátórendszer prevenció fókuszú áthangolása, a szűrővizsgálati rendszer korszerűsítése, népegészségügyi szolgáltatásokhoz való általános hozzáférés javítása, egészségügyi humán erőforrás hiányának enyhítése, az alapellátás megerősítése.
- A köznevelés minőségének fejlesztése, kiemelt tekintettel a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére: minőségi, méltányos, fenntartható és költséghatékony köznevelési rendszer megteremtése, a pedagógus hivatás megerősítése, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése.
- A munkaerő-piaci változásokhoz alkalmazkodni képes felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése: az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása; a friss diplomások munkához jutásának elősegítése.
- Utánpótlás mennyiségi és minőségi megerősítése a humán intézményekben dolgozók körében és a kutatás-fejlesztésben a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében.

2014-2020-as források megoszlása az egyes OP-k között

2014-2020-as források megoszlása

Teljes keret (EU+hazai rész): 9 184 Mrd Ft

forrás: EFOP Irányító Hatóság <https://efop.kormany.hu/emberi-eroforras-fejlesztési-operatív-program-efop>

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011)

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre. A Stratégia a cigányság és a hátrányos helyzetű

emberek leszakadását illető problémák megoldását nemzeti ügyként, s nem csupán szegénypolitikaként kezeli,

II. Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia (2014)

Az NTFS II. alapvető célja továbbra is az, hogy hozzájáruljon az ország előtt álló legfontosabb célok teljesüléséhez: a gazdaságélénkítéshez, a munkaalapú társadalom értékeinek gyakorlatba való átvezetésével a foglalkoztatottság számottevő bővítéséhez, a szegénység csökkentéséhez, a szociális biztonság megerősítéséhez. Továbbá a Stratégia a korábbiakkal összevetve részletesebb, frissített elemzést tartalmaz a romák életkörülményeinek tekintetében az időközben befejeződött célzott kutatás alapján. A Stratégia frissítése nyomán kidolgozandó új intézkedési terv beavatkozásainak továbbra is alapeleme kell, hogy legyen az együttműködés, a társadalmi kohézió, a közösségért, a személyes sorsért vállalt felelősség. Ezek azok az értékek, amelyek alapját jelentik a társadalmi versenyképesség növelésének, a következő időszak hazai és uniós fejlesztései sikerének.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határozott meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg.

A Nemzeti Drogellenes Stratégia

A kábítószer-problémára vonatkozik, viszont hangsúlyozza, hogy a kábítószer-jelenség szorosan összefügg más kémiai és viselkedési függőségi problémákkal, elsősorban pedig a nemzet általános lelki egészségi állapotával, különös tekintettel az értékszemplélet, a kapcsolati kultúra, a problémamegoldó készség személyes és közösségi jellemzőire. A kábítószer-problémák hatékonyan nem kezelhetők más kapcsolódó nemzeti szakpolitikai stratégiák és programok nélkül, így például az alkohol-, gyógyszer és egyes viselkedési függőségeket érintő, illetve a mentálhigiénés, valamint a bűnmegelőzési stratégia és program nélkül.

A Magyar Program (12.0) 3.2.3.3 „az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosítása” pontban külön kiemeli az esélyegyenlőség előmozdításának fontosságát, amikor megfogalmazza, hogy a Kormány elkötelezett az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód egymással összefüggő alapelveinek a közigazgatás egészét érintő és tényleges érvényesítése iránt. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a Kormány előírta a települési önkormányzat számára a helyi esélyegyenlőségi programok kötelező elkészítését.

Országos Fogyatékoságügyi Program

A fogyatékosággal élő személyek lehető legnagyobb mértékű társadalmi integrációja kiemelt társadalmi és ezen keresztül állami feladat. Ezt rögzítette a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény, valamint annak módosítása (**2013. évi LXII. törvény** a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. ÉVI XXVI. törvény módosításáról) továbbá ennek jegyében hozott határozatot az Országgyűlés az Országos Fogyatékoságügyi Programról (Az Országgyűlés **15/2015. (IV. 7.) OGY** határozata az Országos Fogyatékoságügyi Programról (2015–2025), amelynek hosszú távú céljait szakaszonként szakpolitikai programokként megjelenő Intézkedési Tervek (az első a 2015-2018-as időszakra vonatkozik) mentén kell biztosítani.

1.2 Módszertani, jogszabályi környezet

Magyarország Alaptörvénye

A felzárkózás-politika megnövekedett szakpolitikai jelentőségét mutatja az Alaptörvény 2013. április 1-jével életbe lépett módosítása: a XV. cikk (4) bekezdésébe bekerült a társadalmi felzárkózás fogalma az alábbiak szerint: „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti”.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.)

Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése értelmében minden települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet kétévente felül kell vizsgálnia. 2013. július 1-jét követően a települési önkormányzatok a hazai, uniós társfinanszírozású vagy egyéb forrásból finanszírozott pályázatokon akkor vehetnek részt, ha rendelkeznek hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal (HEP).. A HEP keretében a települési önkormányzat megvizsgálja, hogy a területén élő hátrányos helyzetű célcsoportok (kiemelten a mélyszegénységben élők, romák; gyerekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) milyen helyzetben vannak, milyen nehézségekkel, problémákkal küzdenek, és a feltárt problémák megoldására intézkedési tervet készít.

A helyi esélyegyenlőségi programok egyúttal az országos felzárkózás-politika helyi szintű megvalósulását szolgálják. Több ágazatot (foglalkoztatás, oktatás, szociális, gyerekjólét, gyermekvédelem, egészségügy, lakhatás, felzárkózás) egyaránt érintenek. Az önkormányzatnak a HEP intézkedési tervében gondoskodnia kell a településre vonatkozó további fejlesztési tervek, koncepciók, programok és a HEP célkitűzéseinek összhangjáról is.

321/2011. (XII. 27.)Korm. rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról

A HEP-eket, az erre a feladatra kijelölt települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítették, képzésüket, a HEP-ek elkészültét és felülvizsgálatát a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) által fenntartott esélyegyenlőségi mentorhálózat segíti. Az esélyegyenlőségi mentorhálózat ingyenes képzési és mentorálási szolgáltatás nyújtásával látja el ez a feladatot. A jogszabályban foglaltaknak megfelelően a települési

önkormányzatok megküldik a SZGYF az elfogadott HEP-jukat, amelyet a SZGYF honlapján közzé tesz.

1.3 Győr-Moson-Sopron megyei projekt sajátosságok

A „megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” az **EFOP-1.6.3-17 felhívás alapvető célja** a megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása annak érdekében, hogy a felzárkózás-politikai együttműködések ne csak országosan és helyi, esetlegesen járási-, hanem a közigazgatás következő szintjén, a megyei szinten is kialakuljanak, rendszeressé váljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza az egyes települések lakosságának életére, növelve a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat által 2018.02.01-2020.11.30 között megvalósítani kívánt projekt **Szakmai tervében** megfogalmazott tevékenységek a következők:

- Felzárkózási munkatárs alkalmazása

Feladatai közé tartozik a megyéhez tartozó önkormányzatok szolgáltatási hiányainak feltérképezése, valamennyi, a megyében működő önkormányzattal való kapcsolatfelvétel, együttműködés valamint a Megyei Felzárkózási Fórumok által javasolt fejlesztési irányok, ajánlások megfogalmazása a helyi önkormányzatok felé a különféle esélyteremtő és felzárkózási intézkedések terveinek kidolgozásához, különös tekintettel a szolgáltatáshiányok feltérképezésére.

- Esélyegyenlőségi érzékenyítő képzés

A projekt elején, 2018 februárjában, Esélyegyenlőségi érzékenyítő képzést tartunk az Önkormányzat minimum 10 munkavállalója számára.

- Megyei Felzárkózási Fórum

A projekt elején felállításra kerül a Megyei Felzárkózási Fórum, mint testület.

A Fórum tagjainak kiválasztása (kooptálás, pályázatás) a 2017. decemberében történik, utána azonnal megkezdí működését a Megyei Felzárkózási Fórum. 2017 decemberében megtartja első ülést, amelyen egy szervezeti működési szabályzatot, valamint egy tématervet dolgoz

ki, és fogad el a testület. A Megyei Felzárkózási Fórum működése során, a projekt 30. hónapjáig véglegesíti és elfogadja a Megyei Esélyteremtő Paktum szövegét, és ezen határidőig a Paktum aláírásra is kerül.

A Megyei Felzárkózási Fórum félévente ülésezik, így a teljes projektidőszak alatt évente 2 alkalommal, összesen 6 alkalommal kerül összehívásra.

- Munkacsoport ülések

A Fórumnak munkacsoportokat kell létrehoznia. A munkacsoportoknak a hátrányos helyzetű célcsoportokhoz, és területekhez (járásokhoz) kapcsolódó tematikus üléseket kell tartania, amelyek a szolgáltatási hiányok kiküszöbölését segítő együttműködési lehetőségeket feltérképezik, feltárják és megoldási javaslatokat fogalmaznak meg a Fórum számára.

A Munkacsoportok évente 7 alkalommal üléseznek, a projekt megvalósítása során összesen 21 alkalommal.

- Szolgáltatási Út Térkép

A Megyei Felzárkózási Fórumok és a Munkacsoportok üléseinek kimeneteként létrehozásra kerülnek a szolgáltatási út térképek, melyek célja a megyében meglévő szolgáltatások lakossághoz való elérésének vizsgálata, különös tekintettel a helyi szinten hiányzó szolgáltatásokra, és annak megoldási javaslataira. A megyei Szolgáltatási Út Térkép külső vállalkozó által készül el, melynek végső határideje a projekt 24. hónapja.

- A projekt eredményeinek integrálása a megyei szintű fejlesztéspolitikai dokumentumokba
A projekt megvalósítása során szerzett tapasztalatok, információk birtokában áttekintésre kerülnek a már meglévő megyei fejlesztéspolitikai dokumentumok (projekt utolsó harmada), és a Megyei Felzárkózási Fórum (akár a Munkacsoportok javaslatára) ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztéspolitikai dokumentumok birtokosainak az esetleges módosításokra.

- Társadalmi felzárkózást célzó koordináció

A projekt keretében fejlesztési programok áttekintése és azokban a felzárkózási szempontok lokális és horizontális érvényesítése. A projekt által létrejövő konzultációs fórumok (Megyei Felzárkózási Fórum, Munkacsoportok) munkájuk során megvizsgálják a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia intézkedéseit, és azok megyei megvalósulásának elősegítése érdekében javaslatokat fogalmaznak meg a Megyei Önkormányzat és egyéb

megyei testületek felé. A beavatkozásnak köszönhetően 2 program által a felzárkózási célok hangsúlyosabbá válnak.

- **Közösségi rendezvények**

A projekt keretében a megye járásaiban évente egy-egy, azaz a projekt során összesen 21 alkalommal kerül sor közösségi együttműködést segítő rendezvény megszervezésére. A délutánokat felölelő rendezvények arra hivatottak, hogy szervezett programjaikkal hozzájáruljanak az esélyegyenlőségi célcsoportok (mélyszegénységben élők, romák; gyerekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) hátránykompenzációjához, ezzel párhuzamosan hatékonyan kivegyék a részüket minden résztvevő szemléletformálásából, sikeres társadalmi érzékenyítési folyamatot generáljanak, ezzel hozzájárulva tartós és eredményes, helyi és megyei szintű közösségi együttműködések létrejöttéhez.

- **Eszközbeszerzés**

A szakmai megvalósítók irodájának berendezéséhez szükséges kis értékű és eszközök beszerzése (bútorok, számítástechnikai eszközök).

Jelen tanulmány kidolgozása során a **felzárkózási munkatárs** által megadott információk és a benyújtott **szakmai beszámolók** szerint az alábbiak történtek meg:

- 2018. március 20-án megtartották a projekt nyitókonferenciáját, amelyen 66 fő vett részt. EFOP által finanszírozott projekt elsődleges célkitűzése a megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása annak érdekében, hogy a felzárkózás-politikai együttműködések ne csak országosan és helyi, esetlegesen járási-, hanem a közigazgatás következő szintjén, a megyei szinten is kialakuljanak, rendszeressé váljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza az egyes települések lakosságának életére.
- 2018. május 28-án ünnepélyes keretek között 37 fő részvételével megalakult Győrben a Győr-Moson-Sopron Megyei Felzárkózási Fórum. A fórum tagjainak kiválasztását alapos munka előzte meg a projektmegvalósítók részéről, melynek eredményeképp kialakulhatott a fórum végleges tagsága. Elfogadták a fórum ügyrendjét, majd szavaztak egy munkacsoport létrehozásáról is. További fórumülés 2018.09.11-én volt, illetve munkacsoporti ülések zajlottak 2018.12.10. Mosonmagyaróváron és 2019.03.06. Fertőszentmiklóson.
- Kiválasztásra került az esélyegyenlőségi és a felzárkózási munkatárs, akik 2018. február 1-jével megkezdték munkájukat a projektben. A felzárkózási munkatárs elvégezte a „helyi

esélyegyenlőségi programok elkészítésére felkészítő képzést” is. Képzés - esélyteremtő attitűd formálás az SZGYF részéről 2019.03.19-án volt.

- Közösségi együttműködést segítő rendezvényeket nyolc esetben szerveztek (2019.12.31-ig)
- Beszerzésre kerültek a projektben tervezett informatikai eszközök, amelyek a projekt előrehaladását és gördülékeny működését szolgálják.

A projekt működéséről nyilvánosan elérhető információkat a <http://www.gymsmo.hu/article/megyei-szintu-felzarkozas-politikai-egyuttmukodesek-tamogatasa-a-helyi-eselyegyenlosegi-programokhoz-kapcsolodoan-efop-163-17.html>, oldalon találhatunk, további cikkeket a www.gymsmo.hu weboldalon olvashatók:

A projekt az Európai Szociális Alap finanszírozásában valósul meg, 100% támogatási arányban. A projekt összköltsége, a megítélt támogatás 65 millió Ft.

2. SZÚT kidolgozásának folyamata

A Szolgáltatási Út Térkép kidolgozásához módszertani háttérrel nem teljes mértékben biztosított az EFOP-1.6.3 kiírás, így azt minden kedvezményezett a saját tapasztalatai és a felhívás előírásai és szerint dolgozta ki. Jó példája ennek a 2019 nyári folyamán társadalmi egyeztetésre megküldött Komárom-Esztergom megyei SZÚT, melyben újszerű módszertan került kidolgozásra és társadalmi egyeztetésre bocsátva.

Jelen Győr-Moson-Sopron megyei SZÚT is más logikát és rendszert követ, melyet az elkövetkezendőkben lesz lehetőség tovább alakítani, formálni a projektben részt vevő szakmai megvalósítók számára.

Jelen **Szolgáltatási Út Térkép** kidolgozása beszerzési eljárás alapján külső vállalkozó bevonásával történt meg. A vállalkozó által elvégzendő feladat a következő volt:

- A SZÚT elkészítése, melynek célja a megyében meglévő szolgáltatások lakossághoz való elérésének vizsgálata, különös tekintettel a helyi szinten hiányzó szolgáltatásokra, és annak megoldási javaslatára.

Feladata nem terjed ki a SZÚT véleményezésének folyamatára, továbbá a Fórumokon való bemutatásra. Nehézséget jelentett, hogy a megbízás féléves időszakában nem került sor a meghívására egyetlen megyei rendezvényre sem.

A SZÚT kidolgozását a megyei önkormányzat alkalmazásában lévő felzárkózási munkatárs és az esélyegyenlőségi munkatárs közvetett módon segítette: a támogatott projekt szakmai megvalósulásának bemutatásával, valamint a települési esélyegyenlőségi tervek áttekintésének összegzésével. (7. táblázatban összegzett tábla mellékletben)

A fentiek alapján a következőkben bemutatásra kerülő módszertan szerint dolgoztak jelen SZÚT készítői.

2.1 Módszertani áttekintő

A SZÚT készítéséhez az EFOP 1.6.3-17 azonosítószámú Felhívás adta a kiindulási alapot, továbbá annak mellékletét jelentő Szakmai Terv vázlata. Ezen felül az Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) szakértője által tartott 2019. évi őszi tartott előadásban elhangzottakból dolgoztunk. Ez alapján került kialakításra az a rendszer, melyet a

kidolgozásban részt vevő szociológus, szociális és önkormányzati, valamint területfejlesztés szakterületen dolgozók együttesen alakítottak ki.

Áttekintésre kerültek más megyei, nyilvánossá tett SZÚT-ok, de alapvetően a megyén belül releváns felzárkózás-politikában érintett dokumentumok kerültek vizsgálatra.

A helyzetelemzések rövid volta a külső szemlélő számára szóló, beazonosítható ismérvekkel bíró leírások, a megyén belüli területi egyenlőtlenségekre fókuszáló leírások, melyek forrását főként a TEiR és a meglévő járási dokumentumok jelentették.

A járási és helyi esélyegyenlőségi programok áttekintését a nyilvánosan elérhető adatbázisok tették lehetővé. Áttekintettük a megyei programokba való ágyazottságát, illeszkedését, kiemelve azon pontokat, melyek jelen EFOP-16.3-17 projekt kapcsán relevánsak, fókuszálva a szociális területre és az esélyegyenlőségi (hátrányos helyzetű) célcsoportokat érintő elemekre.

Járások szintjén vizsgálva - a helyi esélyegyenlőségi programok a megyei projektben kinevezett felzárkózási munkatárs által végzett gyűjtést is beépítve – un. probléma és intézkedésmátrixok kerültek összeállításra, melyekből a különböző területi egységek közös halmazai váltak egyértelművé.

A helyi esélyegyenlőségi programok összegzését is megjelenítjük. Ezek alapján azonosíthatók be a „jó gyakorlatok” és azok az intézkedés elemek, melyek különböző területeken adnak javaslatot a Megyei Felzárkózási Fórumnak (célcsoportokról), valamint a Megyei Önkormányzatnak (koherencia és illeszkedésvizsgálat, programalkotási, forrás-felhasználási javaslatok).

A szociális területen kívül problémák szintjén megjelennek társterületek is: egészségügy és áttételesen a települések közintézményi helyzete az akadálymentesítés szempontjából, továbbá a helyi munkahelyi lehetőségek megléte/hiánya is. Fontos továbbá a megközelíthetőség-elérhetőség témaköre a helyi/helyközi közlekedési kapcsolatok tekintetében, hiszen az egyes hiányzó szolgáltatás elérése a hátrányos helyzetű célcsoport számára elengedhetetlen. Nem térünk ki települési szinten a gazdasági-pénzügyi szolgáltatások elérhetőségére: posta, postafiók, bank, bankfiók, bankautomata, illetve a kormányzati hivatalok elérhetőségére.

Az áttekintett forrásjegyzéket külön jegyezzük. A mellékletek között számos adattábla lelhető fel, melyek a későbbi tervezési feladatokat segíthetik a felzárkózási munkatárs által összefogott megyei szintű együttműködési rendszerek kidolgozásához, további kapcsolati hálózatok kiépítésében és feladatok meghatározásában.

2.2 Járási esélyteremtő programok (JEP-ek) áttekintése

A járási esélyteremtő programok (JEP) vizsgálata az elérhető adatbázisok alapján történt. A közel azonos módszertan szerint kidolgozott JEP-ek különböző adattartalommal ugyan, de átfogóan bemutatja a járásokat. A <https://felzarkozas.szgyf.gov.hu> weboldalon elérhető információk szerint a megye mind a hét járása rendelkezik JEP-vel. A hét JEP-ből a tétli és mosonmagyaróvári JEP-ek kiemelkednek részletezettségükben, a soproni járás programja a szociális partnerek körében végzett felméréssel hordoz egyediséget az azonos módszertani iránymutatások mellett.

A többi JEP széleskörű ismerettel mutatják be a járási szinten fellelhető problémákat és adnak rá intézkedési javaslatokat. A JEP-ek esetén az azonos módszertan és az esetlegesen azonos készítőik köre megmutatkozik mind az intézkedések megfogalmazásán, mind a problémák lehatárolási körén is. A települési szintig (le)jutás csak kevés esetben történik meg és a különböző típusú, egyéb ágazatokat érintő fejlesztési dokumentumok relevanciája sem mutatkozik meg.

2.3 Helyi esélyegyenlőségi programok (HEP-ek) áttekintése

A helyi esélyegyenlőségi programokat a jogszabályi adatbázisból értük el: <https://hep.szgyf.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx?searchtext=>

A közzétett HEP-eket áttekintve megállapítható, hogy több esetben elmaradt a felülvizsgálat, vagy a már felülvizsgált dokumentumok jogszabály szerinti továbbítása az SZGYF felé nem történt meg. A HEP-ekért felelős megyei koordinátor számára segítséget jelenteni, ha a megyei önkormányzat alkalmazásában álló felzárkózási munkatárs az elvégzett képzés alapján („HEP önkormányzati referens képzés”) az EFOP-1.6.3-17 felhívásban megfogalmazott feladatai szerint:

- a. a megyéhez tartozó önkormányzatok szolgáltatási hiányainak feltérképezése (a HEP-ek és a Járási Esélyteremtő Programtervek (ahol releváns) alapján);

- b. valamennyi, a megyében működő önkormányzattal való kapcsolatfelvétel, együttműködés valamint a Megyei Felzárkózási Fórumok által javasolt fejlesztési irányok, ajánlások megfogalmazása a helyi önkormányzatok felé a különféle esélyteremtő és felzárkózási intézkedések terveinek kidolgozásához, különös tekintettel a szolgáltatáshiányok feltérképezésére.

A települési HEP-ekre jellemző, hogy a 2014-2020 időszakban számos fejlesztési projekt számára előírás volt, hogy a fejlesztési igénynek a HEP-ekhez való illeszkedését meg kellett tenni. Mivel ezen bemutatást jellemzően a támogatási kérelmekben kellett megtenni, így előfordul(t), hogy HEP-ek tartalma nem feltétlenül a hátrányos helyzetű célcsoportok szempontjából jelöli meg az igényeket, hanem indirekt módon tartalmaz olyan fejlesztési elképzelést, melynek relevánsan nincs helye egy esélyegyenlőségi intézkedéscsoportot megfogalmazó dokumentumban. Jellemző az is, hogy a HEP-ek némileg „átvették” a korábbi területfejlesztési tervezési dokumentumok szerepét, de ennek indokát egyedül a támogatási kérelmekben előírt szakmai indoklásnak látjuk.

A JEP-ekkel való összevetésből kiderül, hogy a különböző település számú járások önkormányzatainak HEP-jében megfogalmazott intézkedések nem jelennek meg teljes lefedettséggel a JEP-ek szintjén. Ezt a későbbiekben – felülvizsgálat során – orvosolni szükséges.

2.4 HEP-ek, JEP-ek helye és szerepe a megyei stratégiai dokumentumokban

Megyei szinten jelenleg az egyik legfontosabb dokumentum a megyei területfejlesztési program és annak a 2014-2020 évek közötti forrásfelhasználást célzó a Győr-Moson-Sopron megyei Integrált Területi Program (ITP). A 3.5 számú verziószámú ITP-t a megyei közgyűlés 2018. április 20-án elfogadta. <http://www.gymsmo.hu/cikk/teruletfejlesztes.html>

A 60/2014 (IX.26.) KH számú határozattal elfogadott Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program. A TOP valamennyi intézkedésénél megyei szinten teljesülnie kell a központosított forráshoz kapcsolt indikátor célértékeket.

Illeszkedő megyei program célok:

1. prioritás (Jedlik Program) specifikus céljai:

1. A szakképzés és átképzés hatékonyságának és piacképességének növelése
2. A KKV kultúra fejlesztése és a vállalkozási aktivitás fokozása
3. A felsőoktatás fejlesztése, a felsőoktatás és a gazdaság közti együttműködés növelése

2. prioritás (Kühne Program) specifikus céljai:

1. Helyi gazdaságfejlesztés az innováció erősítésével
2. A turizmus adottságainak jobb kihasználása a kínálat feltételeinek javítása révén
3. A mezőgazdaság / élelmiszeripar versenyképességének növelése

3. prioritás (Baross program) specifikus céljai:

1. A közúti, a vasúti és a vízi közlekedés fejlesztése, hatékonyságának, kihasználtságának javítása

4. prioritás (Timaffy Program) specifikus céljai:

1. A környezeti adottságok jobb kihasználása
2. A környezeti állapot javítása, értékmegővése
3. Az életminőség javítása az egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése révén

5. prioritás (Göcsei Program) specifikus céljai:

1. A Rábaköz kiegyensúlyozott fejlesztése
2. A hátrányos helyzetű mikrotérségek, települések fejlesztése
3. A Győri Járműipari Körzet versenyképességének növelése
4. A kistérségi központok térszervező szerepének növelése

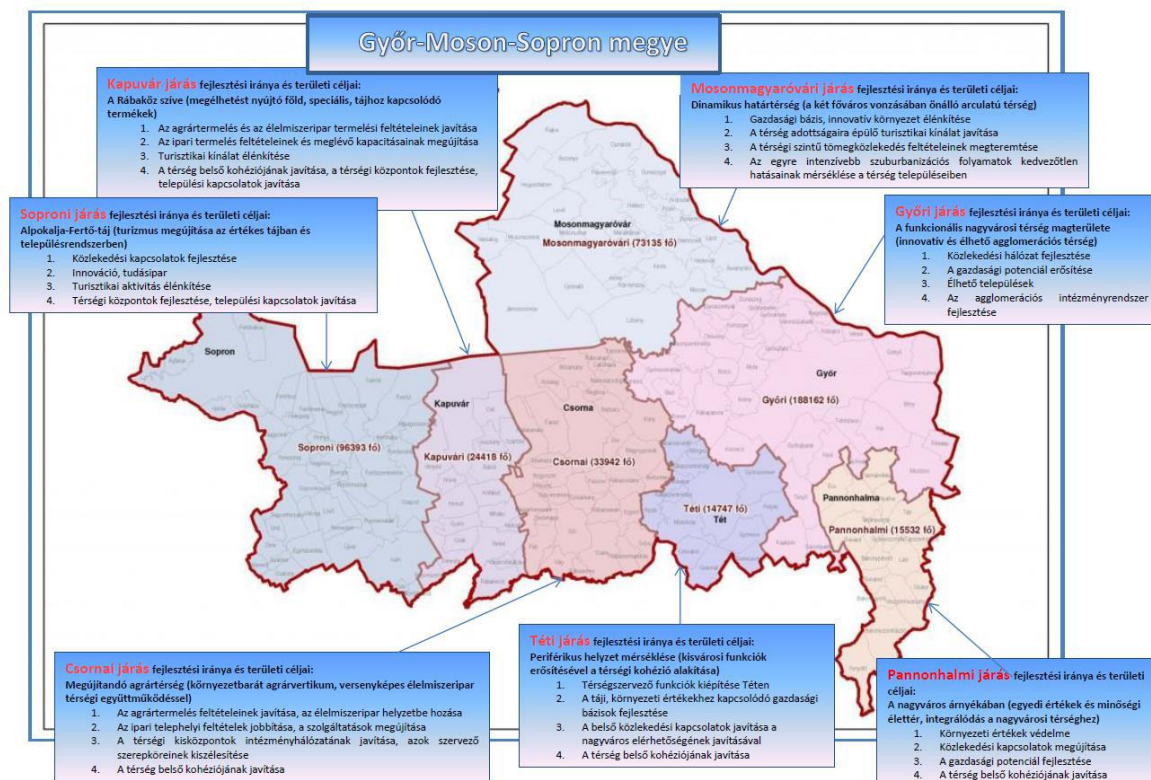
6. prioritás (Esterházy Program) specifikus céljai:

1. A megye- és országhatáron átnyúló együttműködések, kapcsolatok erősítése

A megyei önkormányzatnak további kiválasztási kritériumokat kellett meghatároznia annak érdekében, hogy az IH által meghatározott általános kiválasztási elvek mellett saját szükségleteivel, lehetőségeivel összefüggő elvek is érvényesítésre kerüljenek a majdani projekt-kiválasztási folyamatban. A kiválasztási kritériumok a területi szereplő sajátos szükségleteire reagálnak, amelyek lehetnek szociális, gazdasági, átfogó területi (stb.) jellegűek.

Központi elvárás volt, hogy a Területi Kiválasztási Kritérium Rendszerbe az egyes területi szereplők **legalább három, saját hatáskörben meghatározott kritériumot nevesítsenek**. A megyei önkormányzat a II. pontban felsorolt, központosított ajánlott hét lehetséges kritérium közül hármat alkalmaz, melyben nincs benne a „*Hozzájárulás a belső társadalmi kiegyenlítődéshez*”- kritérium, melynek tartalma: a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítődését szolgáló feltétel.

Az ITP-ben meghatározott területi célok járási szintjén az alábbiakban láthatók:

A különbségek kiegyenlítéshez vezető utat a megyei programban is megfogalmazott alábbi területi célok jelölik ki.

1. Csornai járás fejlesztési iránya és területi céljai:

Megújítandó agrártérség (környezetbarát agrárvertikum, versenyképes élelmiszeripar térségi együttműködéssel)

1. Az agrártermelés feltételeinek javítása, az élelmiszeripar helyzetbe hozása
2. Az ipari telephelyi feltételek jobbítása, a szolgáltatások megújítása
3. A térségi kisközpontok intézményhálózatának javítása, azok szervező szerepköreinek kiszélesítése
4. A térség belső kohéziójának javítása

2. Győri járás fejlesztési iránya és területi céljai:

A funkcionális nagyvárosi térség magterülete (innovatív és élhető agglomerációs térség)

1. Közlekedési hálózat fejlesztése
2. A gazdasági potenciál erősítése
3. Élhető települések
4. Az agglomerációs intézményrendszer fejlesztése

3. Kapuvár járás fejlesztési iránya és területi céljai:

A Rábaköz szíve (megélhetést nyújtó föld, speciális, tájhoz kapcsolódó termékek)

1. Az agrártermelés és az élelmiszeripar termelési feltételeinek javítása
2. Az ipari termelés feltételeinek és meglévő kapacitásainak megújítása
3. Turisztikai kínálat élénkítése
4. A térség belső kohéziójának javítása, a térségi központok fejlesztése, települési kapcsolatok javítása

4. Mosonmagyaróvári járás fejlesztési iránya és területi céljai:

Dinamikus határtérség (a két főváros vonzásában önálló arculatú térség)

1. Gazdasági bázis, innovatív környezet élénkítése
2. A térség adottságaira épülő turisztikai kínálat javítása
3. A térségi szintű tömegközlekedés feltételeinek megteremtése
4. Az egyre intenzívebb szuburbanizációs folyamatok kedvezőtlen hatásainak mérséklése a térség településeiben

5. Pannonhalmi járás fejlesztési iránya és területi céljai:

A nagyváros árnyékában (egyedi értékek és minőségi élettér, integrálódás a nagyvárosi térséghez)

1. Környezeti értékek védelme
2. Közlekedési kapcsolatok megújítása
3. A gazdasági potenciál fejlesztése
4. A térség belső kohéziójának javítása

6. Soproni járás fejlesztési iránya és területi céljai:

Alpokalja-Fertő-táj (turizmus megújítása az értékes tájban és településrendszerben)

5. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése
6. Innováció, tudásipar
7. Turisztikai aktivitás élénkítése
8. Térségi központok fejlesztése, települési kapcsolatok javítása

7. Téti járás fejlesztési iránya és területi céljai:

Periférikus helyzet mérséklése (kisvárosi funkciók erősítésével a térségi kohézió alakítása)

1. Térségszervező funkciók kiépítése Téten
2. A táji, környezeti értékekhez kapcsolódó gazdasági bázisok fejlesztése
3. A belső közlekedési kapcsolatok javítása a nagyváros elérhetőségének javításával
4. A térség belső kohéziójának javítása

A HEP-ek szerepe abban nőtt meg, hogy jelenleg a TOP felhasználásához a megyei programokhoz való illeszkedést mind a támogatási kérelemben, mind valamely szakmai terv/megvalósíthatósági tanulmánymegalapozó dokumentum részeként be kell tudni mutatni bármely TOP konstrukció esetén, a támogatási kérelmek összeállításakor pedig bármely OP vonatkozó felhívása alapján be kell tudni mutatni a pályázati adatlap (EPTK felületén) releváns pontjában az illeszkedést.

3. SZÚT – helyzetelemzések, megállapítások

Ezen fejezetben a már meglévő adatbázisok és fellelhető elemzések felhasználásával be kívánjuk mutatni Győr-Moson-Sopron megye sokszínűségét, a járások közti különbségeket. Ki kívánunk térni a sokszor egységesen „fejlett” megyének tekintett, azonban belső területi egyenlőtlenségekkel rendelkező elemzésekkel arra, hogy a bár korábban a Bécs-Budapest-Pozsony „aranyháromszög” részének tekintett megyében is jelen vannak fejlettségbeli különbségek, az öregedő társadalom, a munkaerő-hiány és a falvak elnéptelenedése vagy éppen ellenkező irányú betelepülések mit is jelentenek az itt élők számára: az elfogadás – a tolerancia – az együttélés – a megbékélés jegyében.

Győr-Moson-Sopron megye

Győr-Moson-Sopron megyét 7 járás, 183 település 11 város és 172 község alkotja. A városok közül kettő – Győr és Sopron – megyei jogú város, Mosonmagyaróvár nagy múlttal rendelkező középváros, Csorna és Kapuvár tradicionális kisváros, egyben térségi központok is. A megye településhálózata nem elaprózott, ugyanakkor megosztott. A települések 31,7 százaléka 500 főnél kisebb népességű, mely az országos aránynál (34,8%) valamivel alacsonyabb, míg az 500 és 1000 fő közötti lakosság számú települések aránya (24,6%) kissé meghaladja az országos átlagot (21,4%). Az 1000 és 2000 fő közötti népességű települések aránya szintén az országos átlag feletti. A népesség eloszlása nem egyenletes a településszerkezetben. A megye lakosságának 59,8 százaléka, több mint 261 ezer ember él városokban, ennek több mint a fele, 131 ezer fő a megyeszékhelyen, Győrben. *Elemzésünk szempontjából fontos azon tény, hogy a megye lakosságának több mint 40%-a falvakban él, ahol az egyes alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehezebb, mint a városokban élők számára.*

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE JÁRÁSAI, 2018

66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet

Adatok forrása: [KSH, TelR]

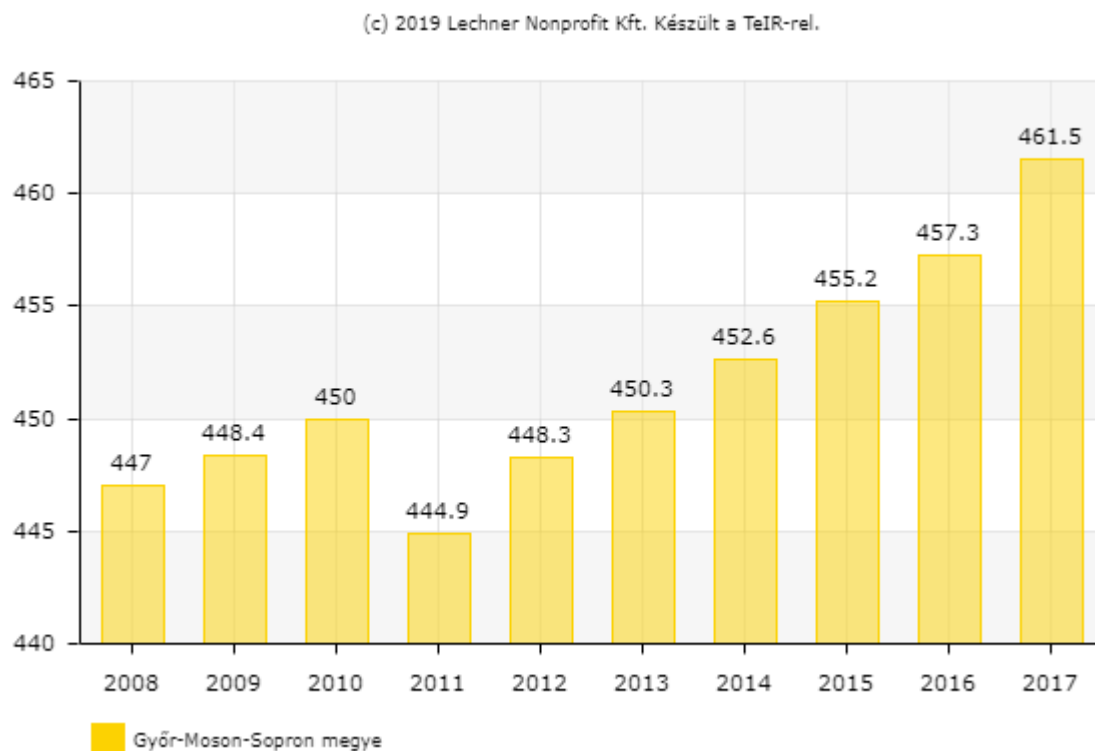
Járás	Település, db (2018)	Lakónépesség, fő (2016.12.31.)
Csornai	33	32 642
Győri	35	193 780
Kapuvári	29	24 475
Mosonmagyaróvári	25	74 330
Pannonhalmi	17	15 912
Soproni	38	101 706
Téti	10	14 596
Összesen	187	457 344

A megye lakosságának folyamatos emelkedése nem a gyermekszám emelkedésének, hanem a belföldi és nemzetközi vándorlási különbözet pozitív változásának köszönhető. Előbbiek a munkahely miatt döntően önállóként a megyébe költöző felnőtt lakosság, utóbbiak elsősorban a Pozsonyból a határ menti településekre költöző családok. A külföldiek letelepedése a megyében jóval magasabb, mint a szomszédos megyékben. 2010-ben több mint kétszer annyi külföldi költözött a megyébe, mint a többi területre. A legtöbben Romániából és Szlovákiából települtek ide. A vándorlás mértéke jóval meghaladta a természetes szaporodás csökkenésével járó népességcsökkenést, s így a megye tényleges szaporodási mutatója az elmúlt 11 évben pozitív mérleget mutat, mely szintén új kihívások elé állítja a szolgáltatások tervezését is.

Lakónépesség száma Győr-Moson-Sopron megyében (1000 fő)

3.1 Járások összefoglaló áttekintése

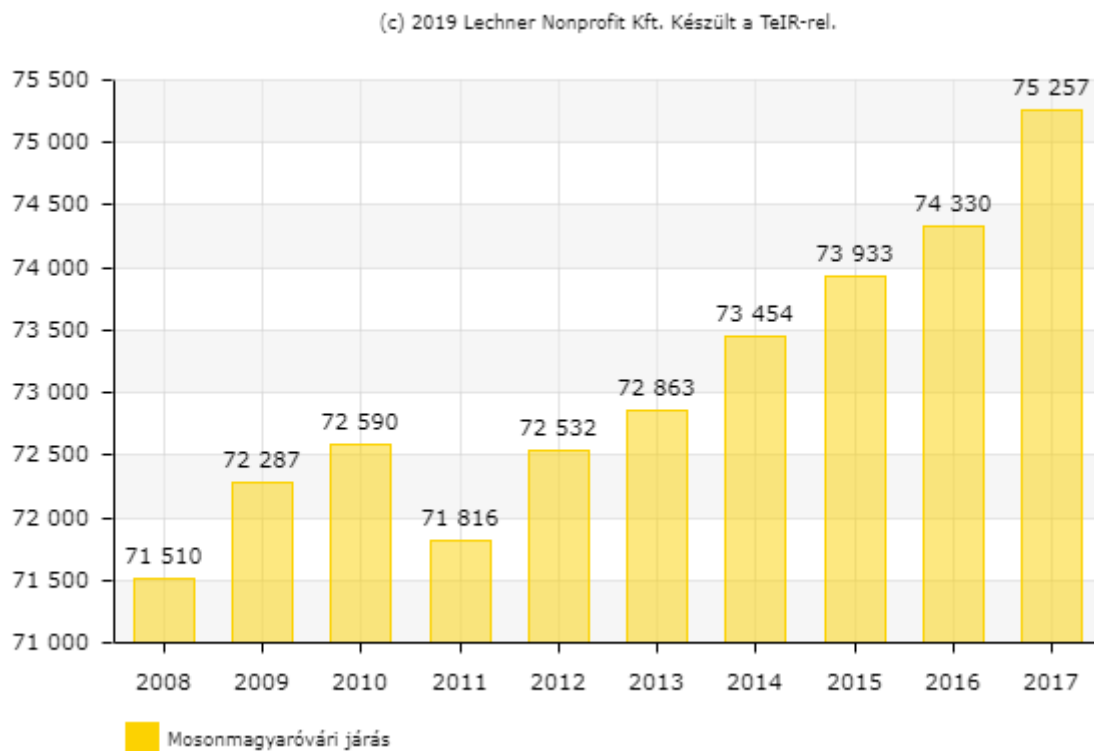
Mosonmagyaróvári járás

A Mosonmagyaróvári járáshoz 26 település – 3 város (Mosonmagyaróvár, Jánossomorja, Lébény) és 23 község – tartozik. Területét tekintve (900km²) a megye második, népességszámát tekintve a harmadik legnagyobb járása. A járás illetékességi területe: Ásványráró, Bezenye, Darnózseli, Dunakiliti, Dunaremete, Dunasziget, Feketeerdő, Halászi, Hédervár, Hegyeshalom, Jánossomorja, Károlyháza, Kimle, Kisbodak, Lébény, Levél, Lipót, Máriakálnok, Mecsér, Mosonmagyaróvár, Mosonszolnok, Mosonudvar, Püski, Rajka, Újrónafő, Várbalog.

A járás a Mosoni-Duna mentén osztható ketté, a Szigetköz és a hansági vidékek településszerkezete nagyban különbözik egymástól: előbbiben általában kisebb települések találhatók, egymástól kisebb távolságra, míg utóbbiban a nagy területű, kis népsűrűségű települések vannak túlsúlyban.

A Mosonmagyaróvár járás lakónépesség számának alakulása 2008-2017 (fő)

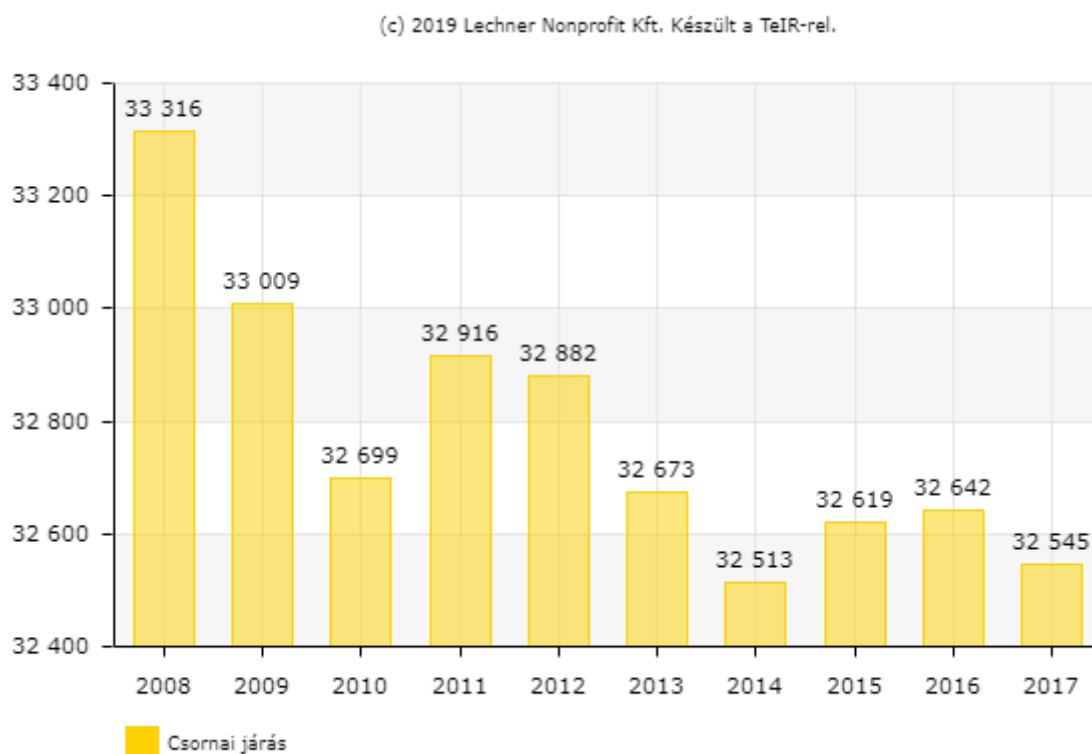

A Mosonmagyaróvári járás lakónépessége 2017-ben több mint 75 ezer fő volt, ami Győr-Moson-Sopron megye lakosságának hatodát (16%) teszi ki. A járás jelenlegi népességszáma 6–8%-kal magasabb, mint 2001-ben, azaz a járás azon viszonylag kevés számú térség közé tartozik, amely az elmúlt másfél évtizedben az országosan jellemző kedvezőtlen demográfiai folyamatok ellenére folyamatosan növelni tudta népességét. Ugyanakkor elmondható, hogy az utóbbi években a térség munkaerő-piaci és határ menti helyzetének köszönhetően a járásban, különösen Mosonmagyaróváron jelentős nagyságrendben jelentek meg az ország távolabbi területeiről munkához jutás reményében érkező emberek, akik viszont a statisztikákban nem jelennek meg. Becslések szerint csak Mosonmagyaróváron 6-10 ezer fő él bejelentett lakcím nélkül, akik egyrészt a város ellátórendszerét terhelik, másrészt megjelenésük a lakáspiacon is gondokat okoz. A népesség gazdasági aktivitását tekintve a Mosonmagyaróvári járás az egyik legjobb helyzetű térség, munkanélküliségi rátája néhány budapesti kerület, illetve a Soproni járás mellett a legkedvezőbb.

Csornai járás

A Csornai járás 2013. január elsejével alakult meg újra a Rábaközben. Magyarországnak a Nyugat-dunántúli régió észak-nyugati részén helyezkedik el összesen 579,77 km² területen, az ország egyik legdinamikusabban fejlődő megyéjében, Győr-Moson-Sopron megyében. Székhelye Csorna város, népessége 33 901 fő, népsűrűsége 56 fő/km² volt a 2013. évi adatok szerint. Egy város (Csorna) és 32 község tartozik hozzá. A Csornai járást magában foglaló, viszonylag nagy földrajzi egységet lefedő statisztikai térség két fő tengelyét a 85-ös és a 86-os számú főutak adják. A Csornai járás 2013-as megalakulása előtt Csornai kistérségként működött, a települések számában történt változás a járássá alakulással. Acsalag, Bágyogszovát, Barbacs, Bodonhely, Bogyoszló, Bősárkány, Cakóháza, Csorna, Dör, Egyed, Farád, Jobaháza, Kóny, Maglóca, Magyarkeresztúr, Markotabödöge, Páli, Pásztori, Potyond, Rábacsanak, Rábapordány, Rábasebes, Rábaszentandrás, Rábatamási, Rábcakapi, Sobor, Sopronnémeti, Szany, Szil, Szilsárkány, Tárnokréti, Vág, Zsebeháza. A településhierarchia szempontjából Győr-Moson-Sopron megyében a járás központja, Csorna a kilenc alsófokú központ közül az egyik. 10 ezer fős Csorna és Kapuvár városok lakossága a legnagyobb a megye alsófokú központjai közül.

Csornai járás lakónépesség számának alakulása 2008-2017 (fő)

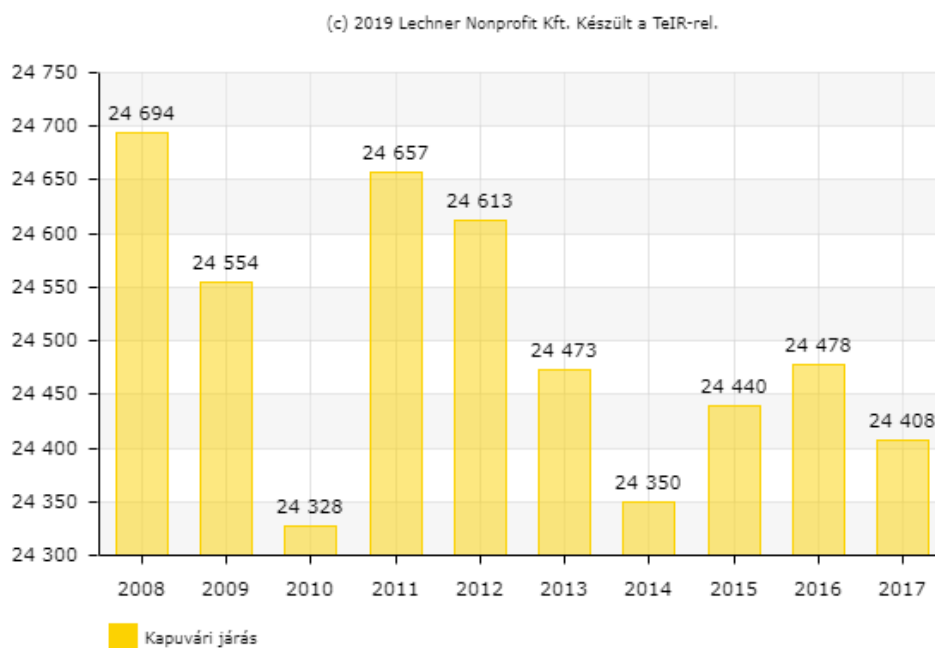

A Csornai járás aprófalvaira jellemző a népességfogyás, az idősebb a korszerkezet, itt a jövedelmi helyzet is kedvezőtlenebb. A megyében a természetes szaporodás/fogyás ebben a járásban mutatja a legrosszabb eredményeket, a járás a megye legjobban öregedő térsége. Az élveszületések és a halálozások különbözete adja meg a természetes szaporodás évről-évre követhető számát. Többek között a határ közelsége miatt a munkanélküliség elenyésző – a regisztrált munkanélküliek száma folyamatosan csökken, de leginkább a nőket és az alacsony iskolai végzettségűeket érinti. A tartós munkanélküliek aránya 2017-ben 26,51%, ami az országos és a megyei átlag alatt volt.

Kapuvári járás

A 20 települést magába foglaló járás területe 392,03 km², népessége 24.408 fő volt 2017-ben. Tagjai Kapuvár, Agyagosszergény, Babót, Beled, Cirák, Dénesfa, Edve, Gyóró, Himod, Hövej, Kisfalud, Mihályi, Osló, Rábakecöl, Répceszemere, Szárföld, Vadosfa, Vásárosfalu, Veszény, Vitnyéd. Répceszemere község és Agyagosszergény. A Kapuvári Járás területét nagy múltú mezőgazdasági szektora határozza meg leginkább. A mezőgazdasági szektor mellett a turizmus rejt magában jelentős potenciált, melynek kihasználtsága jelenleg nem 100%-os. Az országos szinten is megfigyelhető népességfogyás a Kapuvári járásra is jellemző, melynek jövőbeni alakulását az öregedési index is befolyásolja, mivel minél jobban öregszik a lakosság, annál nagyobb a halálozási arány, mely népességfogyást eredményez. Ha az öregedési mutatót vizsgáljuk megállapítható, hogy e mutatók is jelentős mértékben meghaladják az országos és megyei átlagokat.

Kapuvári járás lakónépesség számának alakulása 2008-2017 (fő)

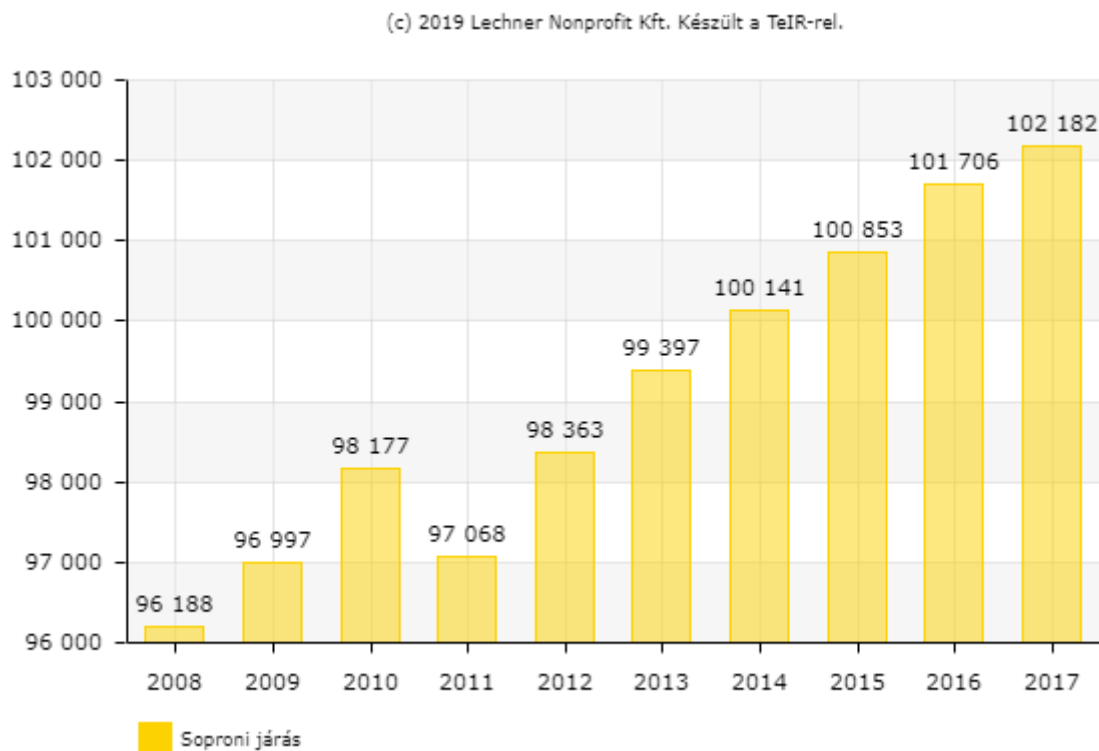
Kapuvári járás demográfiai jellemzői alapján elmondható összességében, hogy lakossága csökkenő tendenciát mutat, és jellemzően előregedő a lakosság a korösszetételének vizsgálata alapján, valamint jelentős az elvándorlás mértéke is.

Soproni járás

Népessége 101 706 fő. Három város (Sopron, Fertőd és Fertőszentmiklós) és 35 község tartozik hozzá: Ágfalva, Agyagosszergény, Csáfordjánosfa, Csapod, Csér, Ebergőc, Egyházasköte, Fertőboz, Fertőd, Fertőendréd, Fertőhomok, Fertőrákos, Fertőszentmiklós, Fertőszéplak, Gyalóka, Harka, Hegykő, Hidegség, Iván, Kópháza, Lövő, Nagycenk, Nagylózs, Nemeskér, Pereszteg, Petőháza, Pinnye, Pusztacsád, Répcevis, Röjtökmuzsaj, Sarród, Sopron, Sopronhorpács, Sopronkövesd, Szakony, Újkér Und, Völcséj, Zsira.

Népsűrűsége magasabb az országos átlagnál, és a belső migráció hatására folyamatosan növekszik. Településsűrűsége meghaladja az országos átlagot. Bár vannak aprófalvak a járásban, jellemzően nem aprófalvas, a lakosság közel 70% -a városokban él és sokan laknak a városok melletti agglomerációs környezetben. A járás népessége növekvő tendenciát mutat, mely első sorban az odavándorlásnak köszönhető.

Soproni járás lakónépesség számának alakulása 2008-2017 (fő)

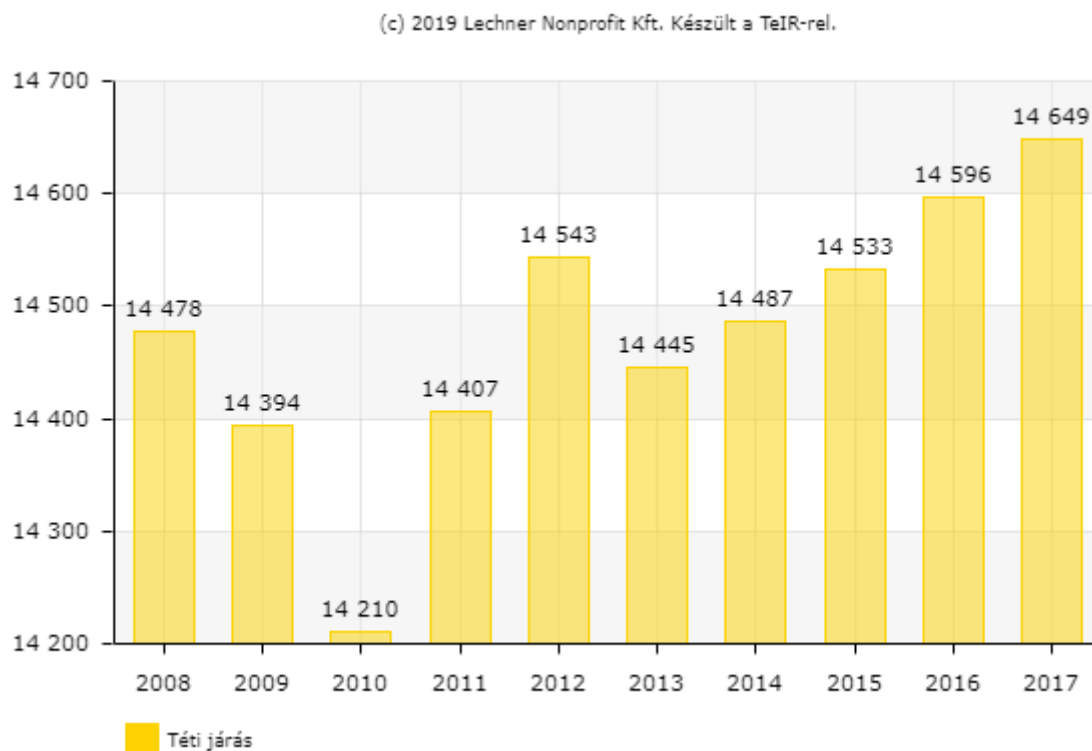

Az országos átlagot meghaladó mértékben iparosult járásnak mondható, de jellemzően emelkedik a szolgáltató szektor részaránya, míg a mezőgazdaság kis mértékben visszaszorul. A munkanélküliségi ráta alacsony, 2018-ban mindössze 1% körüli.

Téti járás

Téti járáshoz 14 település – 1 kisváros (Tét) és 13 község – tartozik. Mind területét (272,62km²), mind népességszámát tekintve a megye legkisebb járása. A járás illetékességi területe: Árpás, Csikvánd, Felpéc, Gyarmat, Gyömöre, Győrszemere, Kisbabet, Mérges, Mórchida, Rábacsécsény, Rábaszentmihály, Rábaszentmiklós, Szerecseny, Tét. A Téti járás lakónépessége 2017-ben 14 596 fő volt, ami Győr-Moson-Sopron megye lakosságának csupán 3,2%-át teszi ki. Elmondható, hogy 2011 után elindult a lakónépesség lassú növekedése.

Téti járás lakónépesség számának alakulása 2008-2017 (fő)

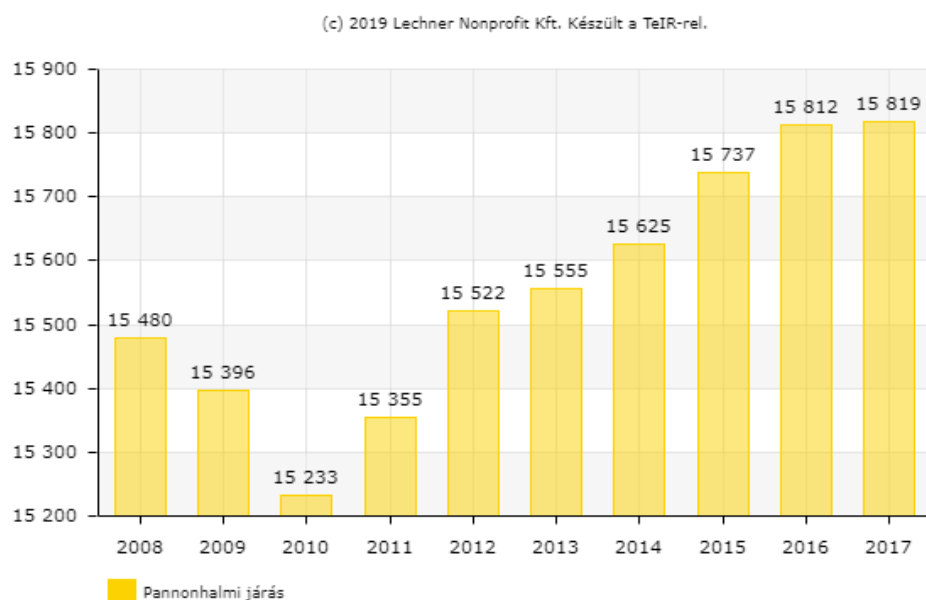
Tét esetében az infrastruktúrával nem ellátott, a településtől távol eső külterületre (Ürgehegy) való beáramlás figyelhető meg. Integrálásuk, segítségük jelentős terhet ró pl. a szociális ellátórendszerre, főként a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások terén, de nehézséget okoz az oktatási intézmények számára is.

A járás településszerkezetét tekintve elmondható, hogy a járás népességének több mint negyedét (27,5%-a) Tét, a járásszékhely koncentrálja. A járás egyetlen városi rangú települése lakóinak száma így is csak alig négyezer fő (2013-ban 3994 fő). A községek nagysága változó, több ezer fő feletti nagyobb községek vannak, sőt Győrszemere lakosságszáma meghaladja a 3000 főt is, de a település szerkezete több kisebb részre tagolja a községet. Összességében kisebb, ezer fő alatti falvak dominálják a járás településstruktúráját (14-ből 12 település), melyek között találunk 250, sőt 100 fő alatti kistelepülést (aprófalú) is. Esélyegyenlőségi szempontból fontos információ a népesség gazdasági aktivitása, e szempontból a Téti járásban a regisztrált munkanélküliek aránya 2017. decemberében 0,87 % volt.

Pannonhalmi járás

A pannonhalmi statisztikai kistérség Győr-Moson-Sopron megye dél-keleti részén fekszik. Pannonhalma és közvetlen környéke évezredek óta folyamatosan lakott terület. A Pannonhalmi járás illetékességi területe 17 települést foglal magába: Bakonygyirót, Bakonypéterd, Bakonyszentlászló, Écs, Fenyőfő, Győrasszonyfa, Lázi, Nyalka, Pannonhalma, Pázmándfalu, Ravazd, Románd, Sikátor, Táp, Tápszentmiklós, Tarjánpuszta, Veszprémvarsány. A járás székhelye Pannonhalma. Pannonhalma a járás északi részében helyezkedik, nem centrálisan központi helyen. Ez a déli települések számára nem előnyös, mert a szolgáltatásokhoz való hozzáférést megnehezíti. A megye legkevésbé lakott járása a népsűrűsége: 56,33 fő/km. A járás déli része már Bakonyalját érinti.

Pannonhalmi járás lakónépesség számának alakulása 2008-2017 (fő)

A járási székhelyek közül a megyében Pannonhalma a legalacsonyabb lakosságszámmal rendelkezik. 10 éves összehasonlításban vizsgálva a lakónépesség számát azt láthatjuk, hogy 2010-től növekvő tendenciát mutat. Az aprófalvas térségekben jelentős volt a népességfogyás, idősebb a korszerkezet, a jövedelmi helyzet is kedvezőtlenebb. Az Écs, Ravazd, Nyalka, Pázmándfalu már Győr agglomerációjának része és ez megmutatkozik a gazdasági, és társadalmi fejlettségi szintben is. Ezen a területen nagyobb a népesség, és több a vállalkozások, gazdasági szervezetek száma.

Az aktív dolgozóképes lakosság száma az évek óta csökkenést mutató tendenciát követően 2013-ban minimálisan növekedett. Az aktív munkaképes lakosság csökkenése a megyére jellemző. A munkanélküliek aránya nem túl magas az országos értékhez viszonyítva, de a

mezőgazdaságban a munkaerőhiány is kimutatható a járáson belül. Több településen (pl.: Ravaszd) az idénymunkásokat a keleti országrészből szezonális munkára idetelepítik, a gyümölcsösben kiépített faházakba, sátrakba. (Cherry Farm Kft.)

A munkanélküliség jelentős mértékben a nők és az alacsony képzettséggel rendelkezők esetében kimutatható. A tartós munkanélküliek száma magasabb arányt mutat a megyei adatokhoz viszonyítva.

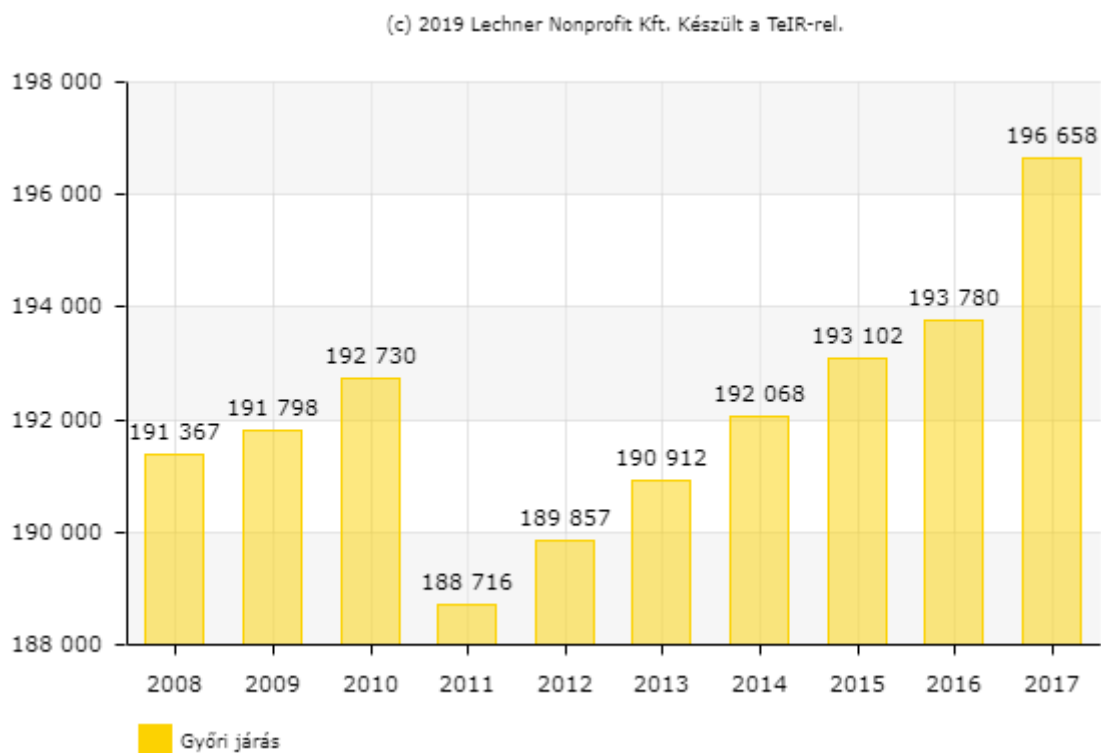
Győri járás

A győri járást egy nagyváros, Győr és 34 község alkotja. A települések átlagos lakosságszáma viszonylag magas, 5 424 fő, így a települések többsége közép- vagy nagyfalu. A járás települései: Abda, Bezi, Böny, Börcs, Dunaszeg, Dunaszentpál, Enese, Fehértó, Gönyű, Győr, Győrladamér, Győrság, Győrsövényház, Győrújbarát, Győrújfalú, Győrzámoly, Ikrény Kajárpéc, Kisbajcs, Koroncó, Kunsziget, Mezőörs Mosonszentmiklós, Nagybajcs Nagyszentjános, Nyúl, Öttevény, Pér, Rábapatona, Rétalap, Sokorópátka, Tényő, Töltéstava, Vámosszabadi, Vének. A településhálózatot tekintve a járás erősen egyközpontú, a településhierarchia csúcsán Győr található. Győrnek nemcsak járási, hanem régiós szinten is kiemelt szerepe van, megyei jogú város, járás- és megyeszékhely is, és egyike Magyarország regionális központjainak.

A népsűrűség a győri járásban kiemelkedően magas, azt követi a soproni járás (itt 3 város is van a térségben), majd a mosonmagyaróvári járás. Jóval alacsonyabb a népsűrűség a pannonthalmi, téti és a csornai és a kapuvári járásokban. Győri járás lakónépessége 2011 óta folyamatosan növekszik, 2017-ben 196.658 fő volt. A növekedés egyértelmű oka az odavándorlás.

Győri járás lakónépessége (fő)

Társadalmi összetételét tekintve az országos átlagtól több szempontból is eltérő eredményeket mutatnak a járási statisztikák. A munkanélküliségi ráta a legtöbb településen az országos átlag, jellemzően tartósan 10% alatt marad. Problémának mondható viszont, hogy a munkaerő kereslet-kínálat nincs összhangban. A Győrben létrejött, letelepült gazdasági szereplők munkaerőigénye magasabb lenne az olyan szaktudást igénylő foglalkozások terén, mely fenntarthatja, előmozdíthatja a térségben jellemző dinamikus gazdasági növekedést.

3.2. Szociális ellátások helyzete a járásokban

Mosonmagyaróvári járás

A járás 26 települése esetében is igaz a város központi szerepe. A **Család- és Gyermekjóléti Központ Mosonmagyaróvár és térsége** látja el az alapszolgáltatási feladatokat.

- család és gyermekjóléti szolgálat Mosonmagyaróvár és Mosonszentmiklós ellátási területtel
- gyermekek átmeneti otthona
- napközbeni gyermekfelügyelet
- drogpont szolgáltatás

Továbbá a **Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény** által biztosított szolgáltatások kistérség minden településén:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása
- Fogyatékkal élők nappali ellátása
- Hajléktalanok nappali ellátása

Szakosított ellátások:

Átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás:

- Időskorúak átmeneti ellátása: Idősek Gondozóháza
- Hajléktalanok átmeneti ellátása: Hajléktalanok Átmeneti Szállása

Időskorúak ápoló-gondozó otthoni ellátása:

- „Aranykor” Idősek Otthona
- Idősek Otthona

Figyelemre méltó adat az **idősek bentlakásos intézményeinek** kihasználtsági adatai, mely a kistérségben 2017-ben 100%-os volt.

A **falugondnoki szolgáltatás** minden 600 fő alatti településen biztosított -6 település, továbbá **tanyagondnoki szolgálat** működik Hédervár és Dunasziget Önkormányzatának fenntartásában.

Pedagógiai szakszolgálat feladatait a Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat 4 telephellyel látja el a járásban: Hegyeshalom, Mosonmagyaróvár, Jánossomorja, Hédervár.

A járásban 2 db **Tanoda** is működik Újrónafőn és Mosonmagyaróváron.

Csornai járás

33 településből 20 db 600 fő alatti lakossal rendelkezik, tehát ebben a térségben a falugondnoki szolgálatra nagy szerep hárul, valamint feltételezhető, hogy a szociális alapszolgáltatások sem oly mértékben járás központúak mint a többi megyei járásban.

Csorna Város Önkormányzata városi ellátási területtel biztosítja a

- Házi segítségnyújtás
- étkeztetés
- családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
- idősek nappali ellátása
- bölcsődei ellátást

Ugyanezen szolgáltatásokat biztosítja még a térségben a **Kónyi Szociális és Gyermekjóléti Központ**, illetve egyes Csornai Járási településeken a kapuvári járásban található **Beledi Egyesített Szociális Központ** biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat.

- **támogató szolgálat** - Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
- **fogyatékos személyek nappali ellátása** - Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Csornai Tagintézménye látja el a szakszolgálati feladatokat a járásban

- korai fejlesztés
- utazó pedagógusok
- pszichológus
- gyógytestnevelő
- konduktorok

- logopédusok

A járásban egy **szegregátum** van Szany községben, ahol jelenleg ezt felszámolandó, két európai uniós forrásból támogatott projekt is megvalósul.

Idősek bentlakásos intézménye a járásban 102%-os kihasználtsággal működik a Református Egyház, az Ezüstkör Közhazsnú Alapítvány, Bágyogszovát Község Önkormányzata fenntartásában.

Átmeneti otthon nincs a járásban.

Kapuvári járás

A szociális alapszolgáltatásokat 14 településen a **Nyitott KAPU-VÁR Térségi Szociális Szolgáltató Központ** és 6 településen a **Beledi Egyesített Szociális Központ** látja el.

- Házi segítségnyújtás
- Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
- Idősek nappali ellátása

A Támogató szolgálat fenntartója a - **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület.**

Az **étkeztetést és a falugondnoki szolgáltatást** az önkormányzatok látják el a 10 db 600 fő alatti településen.

Házi segítségnyújtást a 20 településen 188 fő vette igénybe 2017-ben, akik első sorban idős emberek.

Nappali ellátás két településen működik a Kapuvári járásban Kapuváron és Szárföldön *idősek nappali ellátása formában*.

Fogyatékosok nappali ellátását biztosító intézmény Kapuváron működik. Az ellátási terület Kapuvár, Babót, Beled, Círák, Dénesfa, Edve, Gyóró, Himod, Hövej, Kisfalud, Mihályi, Osli, Rábakecöl, Szárföld, Vadosfa, Vásárosfalu, Veszvény, Vitnyéd, Fertőd és Fertőszentmiklós (járási szinten túlnyúló ellátási terület).

Bölcsőde Kapuváron, Beledben és Vitnyéden működik.

Biztos Kezdet Gyerekház nincs a járásban.

Bentlakásos Idősothton Répceszemerén működik a járásban 15 fő férőhelyszámmal.

Kapuvári Kistérségi Egységes Pedagógiai Szakszolgálat látja el az összes járási települést.

- korai fejlesztés
- utazó pedagógusok
- pszichológus
- gyógytestnevelő
- konduktorok
- logopédusok

Szociális szakellátásból hiányzik:

- Gyermek Átmeneti Otthona
- Családok Átmeneti Otthona

Daganatos betegeket a leggyakrabban házi segítségnyújtásban látják el, hiányzik a megyében a HOSPICE otthon.

Soproni Járás

A járást tekintve ismét a megyei jogú város központi szerepe jelenik meg a szociális szolgáltatásokat vizsgálva. A szociális ellátások közül a **Sopron és Környéke Család- és Gyermekjóléti Ellátás Intézete** az alábbiakat látja el:

- családok átmeneti otthona (csak soproni, harkai, ágfalvi, kópházi és fertőrákói ellátási terület)
- gyermekek átmeneti otthona (soproni kistérség)
- támogató szolgálat
- gyermekjóléti központ
- család és gyermekjóléti szolgálat ((Ágfalva, Harka, Kópháza, Fertőrákos)
- klubfoglalkozások

Továbbá a **Soproni Szociális Intézmény** az alábbi szolgáltatásokat nyújtja a járásban

- hajléktalanok nappali ellátása
- idősek klubja
- pszichiátriai betegek nappali ellátása
- fogyatékkal élők nappali ellátása
- házi segítségnyújtás
- étkeztetés
- idősek otthona

Ezen kívül a **Fertőd Mikro-térségi Szociális Szolgáltató Központ** is biztosít szociális alapellátást 10 településen. **Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Lövő** is biztosít családsegítést és házi segítségnyújtást több településen.

Idősek bentlakásos intézményei működnek még a járásban 682 férőhellyel, melynek kihasználtsága 2017-es adatok szerint 98%-os volt.

A járásban 14 db 600 fő alatti településen az önkormányzatok működtetik a **falugondnoki szolgálatot**, valamint 2 **tanyagondnoki szolgálat** is működik a járásban Fertőd és Röjtökmuzsaj önkormányzatának fenntartásában.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Soproni Tagintézménye látja el a **szakszolgálati feladatokat** a járásban 2 db telephellyel.

A **Magyar Máltai Szeretetszolgálat** támogató szolgálatot működtet a járásban.

A soproni járásban is hiányzik a hospice szolgálat.

Téti járás

Tét járás területén a szociális alapellátások nagy részét a **Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Gyermejjóléti és Szociális Intézménye és Napocska Családi Bölcsőde Hálózat** látja el.

- Házi segítségnyújtás
- családsegítő és gyermejjóléti szolgálat
- támogató szolgálat
- idősek nappali ellátása

Az étkeztetést és a falugondnoki ellátásokat maguk az önkormányzatok látják el.

Az étkeztetést több önkormányzat vendégétkezőként látja el, normatívát nem vesz fel rá. Az a tapasztalat, hogy sok esetben nem is tudják ennek a módját és a szociális étkeztetési forma szakmai hátterét. Így ez az ellátási forma a rászorulókhöz vagy nem ér el (kedvezményesen vagy ingyen), illetve a hozzájutás sem egyforma szinten történik, mert településenként változik az ár.

A falugondnoki feladatokhoz falubuszok segítik az ellátást, bár ezzel még nem rendelkezik minden önkormányzat (pl. Tanyagondnoki szolgálat Téten van: Tétszentkút).

Falugondoki (600 fő alatti település): Rábacsécsény, Mérges, Kisbabet, Árpás, Rábaszentmiklós, Csikvánd.

Házi segítségnyújtást a járás 14 település 2 településén 2020. január 1-jétől végez a Szociális Intézmény. A szociális normatíva alulfinanszírozottsága miatt az önkormányzati fenntartású Intézmény Az ellátás ingyenes jelenleg, kb. 24 gondozottat gondoz 3 gondozónő. A gondozottak átlagéletkora 80 év felett van.

A téti járásban **nincs bentlakásos idősotthon és átmeneti otthon** sincs egyik rászorult rétegnek sem. Így az időseket és fogyatékkal élőket nagyon nehéz elhelyezni, pedig gyakori a segítségkérés ez ügyben is. Nyugdíjasház kettő van, mindkettő magánfenntartású.

A daganatos betegeket is leggyakrabban a házi segítségnyújtásban látják el, mert a megyében **nincs HOSPICE otthon**, ami segítené az ellátást. A területen dolgozó otthonápolási szolgálatnak pedig nincs engedélye hospice ellátásra ezen a területen. Amelyik szolgálatnak van ellátási engedélye, azzal pedig a házi orvosok nem dolgoznak.

Nappali ellátás 2 településen működik: Tét, Tényő településeken. Sajnos ez az ellátási forma kezd kimenni a „divatból”. Egyre több az ellátásban a demens és a szenvedélybeteg. Így ezt az ellátást az idős emberek nem akarják igénybe venni, inkább a házi segítségnyújtásban találják meg a segítséget, a tevékenyek pedig a klubokban és az idős civil szervezetekhez csatlakoznak. Viszont elmondható, hogy nagy a „generációs szakadék” az időskorúak között: nagyon sok egyedülálló, magányos idős küzd mentális, fizikai, egészségi problémákkal, melyek szociális problémákkal nehezítettek.

Családsegítésben nagyon sok az idős ügyfél, ezért inkább nyugdíjügyekben segítenek, illetve egyszeri segély, méltányossági emelés, MEP segély, FOT, Közgyógyellátás. Van a másik réteg aki gyakori ügyfél a megváltozott munkaképességűek az ügyintézéseikben kérnek segítséget, határozatok értelmezése, segítség az adósságkezelésben, szakrendelésekre időpont kérés, mentális támogatás

Biztos Kezdet Gyerekház Rábacsécsényben működik.

Szociális szakellátásból hiányzik:

- Gyermek átmeneti otthona
- Családok Átmeneti otthona

Rábaszentmihályon működik a **Téti Kistérségi Egységes Pedagógiai Szakszolgálat (KLIK)** fenntartásában már, korábban társulási fenntartásban volt, jelenleg is van létjogosultsága! A Támogató szolgálat szállítja a gyermekeket ide a térségben, jól kiépített rendszerben!

- korai fejlesztés
- utazó pedagógusok
- pszichológus
- gyógytestnevelő
- konduktorok
- logopédusok

A **betegszállítással** is küzdenek a gondozók. Gyakran hiába várják órákig az időst, megcsúsznak, hogy éjszaka szállítsák haza a beteget kórházból. A házi segítségnyújtás nem eshet egybe a kórházi ellátással, mert akkor nem kap finanszírozást. De nagyon sokszor már itthon van a beteg, el kell látni, papíron még kórházban kezelik. Ez gyakran később derül ki.

Baptista Szeretetszolgálat: 12 településen végez házi segítségnyújtást 197 főt látnak el. Gyömörén fogyatékosok nappali ellátását végzik.

Máltai Szeretetszolgálat: A téti járásban Támogató szolgáltatást végez a szolgálat. Hiányosságnak említik, hogy nagy szükség lenne gyógyászati segédeszköz kiváltóhelyre, vagy kölcsönzőhelyre Téten. Jó lenne egy gyógyfoglalkoztató, ahol a fogyatékkal élő gyermekekkel tudnának foglalkozni.

Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület: két Tanodát tart fenn Gyömörén és Györszemerén.

[Pannonhalmi járás](#)

Pannonhalmi járás területén (17 település) a szociális alapellátások nagy részét a **Pannonhalma Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Gyermekegészségügyi Központ,**

Napraforgó Családi Bölcsőde Hálózat látja el. A járási településeken kívül Nyúl és Töltéstava is a járásközpontú intézmény ellátási területéhez tartozik.

- házi segítségnyújtás
- családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
- szociális konyha
- családi bölcsőde
- étkeztetés

A falugondnoki ellátásokat az érintett 9 településen (600 fő alatti) maguk az önkormányzatok látják el. **A falugondnoki** feladatokhoz falubuszok segítik az ellátást. Falugondnoki (600 fő alatti település): Rábacsécsény, Mérges, Kisbabet, Árpás, Rábaszenthalm, Csikvánd.

Átmeneti otthon valamint fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény nincs a járásban.

Időskorúak bentlakásos intézményét 136 fő vette igénybe 2017-ben a járásban (Pannonhalma, Bakonyszentlászló, Ravasz)

A járásban a **Pedagógiai Szakszolgálati** feladatokat a Győr-Moson Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Pannonhalmi Tagintézménye látja el Győrújbarát településsel együtt.

Máltai Szeretetszolgálat: a járásban Támogató szolgáltatást végez az egyesület.

Győri járás

Győr központtal elérhető minden szociális alap és szakosított ellátás. *(Az alapellátások tábláját a melléklet tartalmazza.)* A központosításon túl a nehézséget ebben a járásban a szolgáltató rendszer áttekinthetatlensége nehezíti. Egyes szolgáltatások tekintetében a járáshoz tartozó településeket nem a járásban működő szociális szolgáltató látja el. Ugyanakkor a központokban alkalmazni kell egy szociális diagnózist készítő szakembert, aki a Gytv. szerinti család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A család- és gyermekjóléti központ a szociális diagnózis elkészítésébe bevonhatja a nem járásszékhely településen működő család- és gyermekjóléti szolgálatokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális

szolgáltatókat és a szociális intézményeket, így segítve az egyes esetekben a gördülékenyebb és adekvátabb intézményi ellátást.

Az alábbiakban egy példát említünk a nehezen áttekinthető szociális ellátórendszerre vonatkozóan.

Abda 3100 fős Győr közeli településen például 6 fenntartó működteti az egyes intézményeket.

- Abda Község Önkormányzata biztosítja a házi segítségnyújtást és a szociális konyhát.
- Rábca Menti Községek Önkormányzatainak Köznevelési Intézményfenntartó Társulása fenntartásában működik a
  - Mézeskalács Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde
  - Család - és gyermekjóléti Szolgálat
  - Időskorúak nappali ellátása
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat
  - Győr-Pannonhalma járási Támogató Szolgálatot
  - Fogyatékos személyek nappali ellátása intézményt (Győri telephellyel) tart fenn.
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság működteti a táplánypusztai telephellyel rendelkező Győr-Moson-Sopron Megyei Dr. Piróth Endre Szociális Központ intézményt, melynek Abda is ellátási területe. Ebben az intézményben
  - Pszichiátriai betegek otthona
  - Fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye
  - Fejlesztő foglalkoztatás
  - Fogyatékos személyek gondozóháza szolgáltatást működtetnek.
- Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
  - Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat keretében Abda település a Kodály Zoltán úti bölcsőde ellátási területéhez tartozik.
- MOVE Béta Egyenlőség Támogató Szolgálat is biztosít Támogató szolgáltatást abdai ellátási területen.

További különlegesség a járásban, hogy több olyan település is van, melyek esetében a szociális alapellátás a járáson kívüli székhellyel működő Téli Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Gyermekjóléti és Szociális Intézménye és Napocska Családi

Bölcsőde Hálózat látja el. Ezek a települések: Rábapatona, Sokorópátka, Tényő, Koroncó. Tehát az ellátások nem minden esetben járási szinten központosulnak.

Tanyagondnoki szolgáltatás a járásban Koroncón és Győrságon működik. Falugondnoki szolgáltatás pedig a járás 3 db 600 fő alatti településén.

A járásban **Tanoda** is működik, Győrben.

3.3. Egyéb humán szolgáltatások helyzete a megyében

A szociális ágazattal gyakran határterületi feladatokat ellátó **egészségügy** helyzete a megyében nem tér el az országos tendenciáktól: a kistelepüléseken a háziorvosok helybeni elérhetősége korlátos, a gyermekorvosok hiányoznak, az ellátásra települések közti feladatmegosztás a jellemző – társulási formában. A védőnői körzetek a leginkább rendezettek.

A megyében betöltetlen háziorvosi és fogorvosi praxisok a következők:

Megye	Háziorvosi szolgálat típusa	Háziorvosi szolgálat telephelye		Betöltetlen (-tól;-ig)	Tartósan betöltetlen (-tól;-ig)
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9327	Vág	2019.04.01	2019.10.01
Győr-Moson-Sopron	Felnőtt	9081	Győrújbarát	2019.04.01	2019.10.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9093	Győrasszonyfa	2019.01.01	2019.07.01
Győr-Moson-Sopron	Felnőtt	9027	Győr	2018.10.01	2019.04.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9321	Farád	2018.05.01	2018.11.01
Győr-Moson-Sopron	Felnőtt	9200	Mosonmagyaróvár	2018.02.01	2018.08.01
Győr-Moson-Sopron	Felnőtt	9407	Sopron	2017.11.01	2018.05.01
Győr-Moson-Sopron	Felnőtt	8438	Veszprémvarsány	2017.09.01	2018.03.01
Győr-Moson-Sopron	Gyermek	8438	Veszprémvarsány	2017.09.01	2018.03.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9146	Rábapordány	2016.06.01	2016.12.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9362	Himod	2013.11.01	2014.05.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9312	Szilsárkány	2011.09.01	2012.03.01
Győr-Moson-Sopron	Felnőtt	9344	Rábakecöl	2008.11.01	2009.05.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9322	Rábatamási	2008.02.01	2008.08.01

forrás: <https://oali.aEEK.hu/index.php/praxiskezele-nyilvantartas>

Megye	Fogorvosi szolgálat típusa	Fogorvosi szolgálat telephelye		Betöltetlen (-tól;-ig)	Tartósan betöltetlen (-tól;-ig)
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9400	Sopron	2018.04.01	2018.10.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9027	Gyor	2018.03.01	2018.09.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9326	Szil	2018.01.01	2018.07.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9484	Pereszteg	2017.05.01	2017.11.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9177	Ásványráró	2012.10.01	2013.04.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9151	Abda	2012.02.01	2012.08.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9226	Dunasziget	2010.12.01	2011.06.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9073	Bóny	2009.01.01	2009.07.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9135	Rábaszentmihály	2008.04.01	2008.10.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9200	Mosonmagyaróvár	2007.02.01	2007.08.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9421	Fertőrákos	2006.09.01	2007.03.01
Győr-Moson-Sopron	Vegyes	9145	Bágyoszovát	2006.07.01	2007.01.01

forrás: <https://oali.aeek.hu/index.php/praxiskezelo-nyilvantartas>

A megyében a járóbeteg ellátás a TEK szerint működik. A téti Gyógyítóház zöldmezős beruházásként 2011-ben indult útjára – a TIOP – 2.1.2 forrásból – melyet a környék településeinek együttműködési megállapodása teremtett meg.

A kapuvári kórház – bár aktív fekvőbeteg ellátását 2007-ben elvesztette – a számos fejlesztésnek és a kórházi menedzsment elhivatottságának köszönhetően a járóbeteg ellátását és az egynapos sebészeti beavatkozásainak kiemelt prioritást tudott adni. A csornai kórház egyes egységei a győri PAMOK részévé vált, a mosonmagyaróvári, soproni egészségügyi intézmények széles spektrumú közösségi kórházak, specifikációkkal. PAMOK több területen is regionális ellátási kötelezettséggel bír.

A kórházak fejlesztései az elmúlt években folyamatosak, az épületek infrastrukturális megújításai mellett a betegbiztonság, műszerezettség, orvostechikai fejlesztése teszik/tették a biztonságos és minőségi betegellátás feltételeit elérhetővé.

Az egészségügyi szakember-hiányt a foglalkoztatás különböző módjaival igyekeznek enyhíteni, továbbá ösztönzők biztosításával: lakhatás, ösztöndíjak, képzések.

Az alapellátás számára az infrastrukturális szempontból a **TOP-4.1.1-15** Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése 19 település számára segítettek – bár szűkös kerettel – a fejlesztésekben és megújulásokban, melyet javasolt a beérkezett igényekhez igazítva, a

jövőben nagyobb volumenben meghirdetni. A megyei jogú városok számára külön forrásból valósultak meg fejlesztési projektelemek

Az alapellátás fejlesztését „egészítették” ki az **EFOP-1.18** konstrukciói, mellyel a győri PAMOK és a téti Gyógyítóház élt (**EFOP-1.18.19-17**). A mosonmagyaróvári kórház pedig az EFOP-1.8.20-17 konstrukcióból vállalt mentálhigiénés területen továbblépést.

A jövőben leginkább támogatott alapellátási funkció – mely az erőforrások koncentrációját jelentheti – a praxisközösség létrehozására (**EFOP-1.8.2-17**) Szany település koordinálásával valósul meg: a projekt a Csornai és Győri járásban alapellátási praxisközösség létrehozását célozza Szany központtal, Győr és Enese bevonásával, 8 háziorvosi praxis részvételével, melyből egy tartósan betöltetlen praxis.

(forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso)

A 2019-ben két alkalommal is meghirdették a **„Három generációval az egészségért program”**-ot, mely alapján 2019. december eleji döntés (II. felhívás) szerint a Mosonmagyaróvári és Jánossomorjai Háziorvosok Konzorciuma nyert mintegy 80 millió Ft-ot. A program célja az egészségben eltöltött évek számának növelése, a szív és érrendszeri, valamint a daganatos betegségek és a gyermekek egészségi állapotát befolyásoló tényezőknek a felmérése. A programban legalább 5 háziorvosnak kell együtt dolgoznia a budapesti Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet és az ÁEEK szakmai irányítóival.

A **közművelődés** színterei általában a települési környezet megújításával kapnak infrastrukturális fejlesztést, kivéve a megyei jogú városok, ahol a nevesített akciókat fogalmazzák és valósítanak meg pl. színház, könyvtár, közösségi (rendezvény)tér etc. funkciókkal.

A kistépülési színterek számára korábban a regionális források, és a vidékfejlesztési források Helyi Akciócsoportokra delegált forrásai nyújthattak segítséget. Amennyiben „szemfülesek” voltak, a Norvég Alap is lehetőséget nyújtott a korábbi években.

3.4 Összevont járási problémamátrix célcsoportonként

Győr-Moson-Sopron megye hét járásában feltárt, az öt esélyegyenlőségi célcsoportot érintő problémákat az alábbi problémamátrix-táblázat tartalmazza. A problémamátrix összeállítása során mindazon elemeket szűrtük, melyek az elemzésekben hangsúlyos szereppel bírtak a járási szinten megfogalmazottak során.

	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Mosonmagyaróvári járás	nehézséget okoz a célcsoport tagjainak beazonosítása magas munkanélküliség alacsony iskolai végzettség romló egészségi állapot életvitel, életvezetési problémák adósságkezelési nehézségek lakhatási nehézségek	részletes információk hiánya hátrányos helyzet meghatározásának nehézsége hiányként megfogalmazott szolgáltatásokkal találában: bölcsőde, családi napközi, gyermekorvos, logopédus, gyermekfelügyelet kevés a szervezett szabadidős program nyári szünidős ellátás megoldatlan deviáns magatartási minták fokozódása szülők motiválatlansága	a célcsoport alapvető gazdasági paramétereire vonatkozó ismeretek hiánya tartós munkanélküliség kockázata munkába állás, visszatérés nehézsége gyermeküket egyedül nevelő nők szegénységkockázata, kiszolgáltatottsága családbarát munkahelyek, rugalmas munkavállalási formák hiánya átképzési, képzési lehetőségek hiánya	szociális és egészségügyi szolgáltatások, lehetőségek elérésének hiánya demencia kezelésének hiánya szűrővizsgálatok hiánya helyben elmagányosodás szegénység áldozattá válás informatikai ismeretek hiánya szabadidős aktivitások hiánya	fizikai és kommunikációs akadálymentesítés hiánya csoportspecifikus adatok hiánya megfelelő érdekvédelem nem megoldott munkalehetőségek hiánya

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Csornai járás	adathiány a célcsoportra vonatkozóan tartós munkanélküliség alacsony iskolázottság életvezetési problémák lakhatási nehézségek adósságkezelési nehézségek közmunkaprogram hiánya	nagy probléma az adathiány (pl. drog, alkohol, családon belüli erőszak), nincsenek felmérések, kimutatások ezen a területen kevés a pszichológus, szociálpedagógus, fejlesztőpedagógus szakember az oktatási intézményekben a nyári szünetben a gyermekek ellátása nehezen megoldható biztonságos internethasználat hiánya - szülők ismerethiánya	munkába állás, visszatérés nehézsége gyermeküket egyedül nevelő nők szegénységkockázata, családbarát munkahelyek, rugalmas munkavállalási formák hiánya átképzések hiánya családon belüli erőszakról kevés információ CSÁO hiánya - krízishelyzetben a babakocsival történő közlekedés nehézkes, a közintézményekbe is nehéz a bejutás	egészségügyi szolgáltatások, lehetőségek helyi elérhetőségével kapcsolatos problémák a szakosított ellátás hiánya, elsősorban a demencia kezelése során az idősek részére a bentlakásos otthonok férőhelyhiánya helyben elérhető szűrővizsgálatok hiánya (tömegközlekedési nehézségek, mobilitási problémák) elmagányosodás, társadalmi izoláció megélhetési problémák,	fizikai és kommunikációs akadálymentesítés hiánya csoportspecifikus adatok hiánya megfelelő érdekvédelem nem megoldott munkalehetőségek hiánya

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Kapuvári járás	hiányoznak a pontos ismeretek a célcsoportól Alacsony iskolázottság, hosszú távú munkanélküliség, hátrányos helyzet átörökítése Lakhatási problémák Egészségkockázatok, rossz egészségi állapot, alacsony részvételi arány a szűréseken Alacsony jövedelmi helyzet, eladósodás.	- a társadalmi beilleszkedést nehezítő családi minták - iskolai bejárással kapcsolatos nehézségek, hiányosságok, - települési szolgáltatáshiány korai fejlesztés (fejlesztőpedagógus, logopédus) kapacitáshiánya, - speciális szükségletű gyerekek számára szükséges szolgáltatások sokszor hiányoznak helyben	gyermekek napközbeni ellátásának problémája családbarát munkahelyek hiánya - szülői kompetenciák fejlesztésének hiánya	- az idősek aránya növekszik, ez növekvő (otthoni) gondozási szükségletet eredményez, - időskori elszegényedés, - elmagányosodás, közlekedési nehézségek, szolgáltatásokhoz való eljutás korlátozottsága, - egészségügyi állapot romlása, - bűncselekmények áldozatává válásának jobban kitett társadalmi csoport, - informatikai tudás, egyéb kompetenciák hiánya	információs és kommunikációs környezet hiányosságai, - jó egészségi állapot megőrzése: egészségügyi szolgáltatásokhoz, prevenció vizsgálatokhoz való nehezebb hozzájutás, - adatszolgáltatás nehézségei, információ hiánya településen a fogyatékos személyekről, szükségleteikről, - közlekedés, térbeli mobilitás nehézségei, - önmaguk ellátásának nehézsége, - megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásával kapcsolatos nehézségek a szolgáltatóknál megjelenő információhiányt arra vonatkozóan, hogy ki is pontosan a célcsoport, - a társadalomban még mindig meghatározó

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Soproni járás	lakhatási problémák, az eladósodottság problémája, az egészségügyi és életviteli problémák gyakorisága, magas munkanélküliség	Hátrányos helyzetű gyermekekről nincsenek pontos ismeretek, intézményekben hiányzik az iskolapszichológus	családon belüli bántalmazás felismerésének és kezelésének hiánya munkaerő-piaci helyzet nehézségei: munkába állás, visszatérés kisgyermekek napközbeni ellátásának hiánya kistépüléseken	elmagányosodás, romló egészségi állapot demencia nem megfelelő intézményi ellátása	társadalmi szemléletforrás hiánya akadálymentesítés hiányai

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Téti járás	a megfelelő adatok, információk hiánya - a célcsoport tagjairól magas munkanélküliség, az alacsony iskolai végzettség, a romló egészségi állapot, életviteli, életvezetési problémák, a társadalmi és a területi szegregáció veszélye, adósságkezelési és a lakhatási nehézségek, a szegénység kultúrája	hiányzó intézményi, szolgáltatási feltételek és adottságok tekinthetők települési szinten: pl. bölcsőde, családi napközi, gyermekfelügyelet, gyermekorvos, logopédus Kevés a szabadidős lehetőség, a szervezett program, a nyári szünidős ellátás megoldatlan, növekedő veszélyeztetettség, a deviáns magatartási formák fokozódása, a szülők motiválatlansága, nehézkes mobilizálási lehetősége	nem tudunk sokat a célcsoport alapvető társadalmi-gazdasági paramétereiről, igények, szükségletek vagy éppen a családon belüli krízishelyzetek területén munkanélküliségi, különösen a tartós munkanélküliség kockázata, illetve a munkába állás és visszatérés nehézsége hátrányos megkülönböztetés gyermeküket egyedül nevelő nők fokozottabb kiszolgáltatottsága, szegénységkockázata Hiányoznak a megfelelő célzott segítő programok, a továbbképzési, átképzési lehetőségek, a családbarát munkahelyek, a rugalmas munkavállalási formák	szociális és egészségügyi szolgáltatások helyben nem elérhetők szakosított ellátás hiánya, demencia kezelése, egészségügyi szolgáltatások elérhetősége, helyben elérhető szűrővizsgálatok hiánya, tömegközlekedési nehézségek, elmagányosodás, társadalmi izoláció, megélhetési problémák, szegénység, áldozattá válás, informatikai ismeretek hiánya	akadálymentesítés hiánya munkahelyek hiánya

	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Pannonhalmi járás	nem megfelelő családi életvitel A mélyszegénységben élőknek és romáknak a közfoglalkoztatáson kívül egyelőre nincs lehetőségük a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre	Szociális hátrányok enyhítése annak ellenére, hogy csökken a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma, ennek valószínűsíthető oka, hogy nem mindenki veszi igénybe a településeken élő 0-17 éves gyermekek számához viszonyítva a veszélyeztetett gyermekek aránya magas	Nincs adat a nőket érő erőszakról, és a családon belüli erőszakról a tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb Egyáltalán nincs adat a gyermekét egyedül nevelő anyákról, akiknél a munkanélküliség miatt a szegénység kockázata magasabb	Az idősek körében magas az egyedül élők aránya településen nincs kiépített kamerarendszer - biztonságérzet alacsonyabb	a települések nagy részén lévő közintézmények (orvosi rendelő) nem akadálymentesítettek az elszigetelten élő, fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre nincs lehetőségük nincs adatbázis a fogyatékkal élőkről, ezen belül akiknek tankötelezettségüket más településen kell megoldaniuk

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Győri járás	A hitelintézeti tartozás miatti kilakoltatás, végrehajtás egyre gyakoribb, az önkormányzatok nagy része bérlettel nem rendelkezik, megfelelő áru albérleti lehetőség a településeken kevés van	A HHH-s gyermekek beazonosítása a szülői együttműködés hiányában nem elég sikeres. Nyári szünidő tartalmas eltöltésének hiánya. Bölcsődei és óvodai férőhelyek száma nem elegendő.	Nem áll elég adat rendelkezésre a nők esélyegyenlőségével kapcsolatban Hátrányos megkülönböztetés a munka világában kevés az információ krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról, a krízishelyzetet kezelni tudó szervezetek tevékenységéről A nők számára elsősorban a nyári intézményi leállások ideje alatt problémát jelent a gyermekek elhelyezése, felügyelete	A falusi környezetben kertes házban élő egyedülálló idős emberek nagy része nem tudja ellátni a ház körüli teendőket, pl. fűnyírás, hólapátolás stb., de van hogy patikába, boltba járás is nehézséget okoz. Az idősök informatikai jártassága alacsony. Az egyedül maradt idős emberek nem mindig érzik magukat teljes biztonságban.	Nagyon kevés adat áll rendelkezésre mind helyi szinten, mind a központi adatbázisokban a fogyatékkal élők számáról, problémáiról. A települések közintézményeinek egy részénél nem, vagy csak részben megoldott a fizikai akadálymentesség. A fogyatékkal élők elhelyezkedése a munkaerőpiacon nehezebb. Gyakrabban éri őket hátrányos megkülönböztetés a munkakeresés során.

3.5 Összevont települési problémamátrix célcsoportonkénti

A járási szinten összefoglalt problémákon túl az egyes településeken további, az esélyegyenlőségi szempontok érvényesülését hátráltató felvetések fogalmazódtak meg.

A járások szerint összefésült települési HEP-eket célcsoportok szerint bontottuk meg, majd ebből közös halmazt képeztünk. Az áttekinthetőség érdekében célcsoport-megye települései mátrixot alkalmaztunk.

A problémahalmaz minden olyan települési szintű elemet tartalmaz, melyet a megye összes településének HEP-jét áttekintve és feldolgozva ki lehetett szűrni. Azon esetek, melyek a járásban is hangsúlyosak, ebben a mátrixban kevésbé, azok, melyek a települések több mint 50%-nál szintén jelentkeztek, itt is megjelenítődnek.

Hátrányos helyzetű célcsoportok

	romák/mélyszegénységben élők
Megyei települések	- A célcsoport a pénzkezelési ismeretek hiánya miatt nem gazdálkodik helyesen a bevételeivel, nehézséget okoz számukra annak optimális beosztása. - Szociális bérlakás hiánya. - A mélyszegénységben élők, illetve romák folyamatos munkához juttatása. - Hajléktalanok lakhatási problémáinak megoldása főként a téli időszakban nagy gondot jelent az önkormányzat számára. - Nem ismert a betelepülők, albérletben élők szociális helyzete. - Az újonnan beköltözők nem ismerik a helyi szokásokat, nem tudják, hogy hol, hogyan intézhetnék ügyeiket, információhiány a kulturális, szabadidős programokról. - Nem regisztrált munkanélküliek esznek a helyi támogatási lehetőségektől. A hátrányos helyzet generációkon keresztül öröklődik. - Alacsony iskolai végzettség. - A mélyszegénységben élők településen történő foglalkoztatása korlátozott a létszámot tekintve. - Nem megfelelő tömegközlekedési lehetőségek. - Orvosi rendelő épülete rossz állapotú. - Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésről nem megfelelő a tájékozottság, nincs aktív részvétel a prevenciós programokon. - Alacsony a közmunka programban résztvevők és az alkalmi munkavállalók száma. - Szegregátum jelenléte (Újrónafő). - A lakossági adósságállomány újratermelődése. - A hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése. - A település lakóházai nincsenek ellátva szennyvízcsatornával, ez nagyobb anyagi terhet ró a lakosságra, és a környezetet is szennyezi (Dör, Potyond, Sziksárkány). - Tartalmas közcélú foglalkoztatás hiánya. - Jövedelmi helyzetük miatt kevésbé fordítanak figyelmet az egészségi állapotukra, nem vesznek részt a szűrővizsgálatokon. - A szegregátumban élők számára új szociális bérlakások kialakításával, és a hátrányos helyzetűek számára komfortfokozat és energiaellátáshoz való hozzáférés javításával, a lakóépületek fejlesztésével. A komfort nélküli önkormányzati bérlakások korszerűsítése (Szany). - Munkalehetőségek hiánya, a tartós munkanélküliek munkához való viszonyának javítása, az álláskereső számára a közmunkaprogram további bővítése, közlekedési lehetőségek hiányosságai, szomszédos településen működő üzemekbe való közlekedés hiánya, helyi munkalehetőségek hiánya. - A településen élők számára nem biztosított a megfelelő sportolási lehetőség. - Hajléktalan ellátásokat igénybe vevők és a veszélyeztetett lakhatási helyzetben élők számának növekedése. - Alacsony a településen a hosszabb időtartamú közcélú foglalkoztatottak száma, a lakosság kis hányada számára elérhető csak(Sopron)
	gyermek
Megyei települések	- 2013 szeptembere óta a települési önkormányzat jegyzője határozatban állapítja meg a gyermek HH, valamint HHH helyzetét. A családoknak nincsenek információi a jegyző ezen tevékenységéről, így pontos adataink sincsenek arra vonatkozóan, hogy a településeken hány HH, HHH helyzetű gyermek él. - Gyermek szünidei szabadidős tevékenységek hiánya, nyári programok szervezése. - -Gyermekek intézménybe történő utazásának fejlesztése. - Nincs óvoda, bérlakás, építési telek a településen (Feketeerdő) - Nem megoldott az érettségi előtt álló diákok önkéntes munkájának biztosítása. - Veszélyeztetett gyermekek száma emelkedik. - Gyermekek érdekképviseletének hiánya. - Gyerekbűnözés, alkohol és droproblémák. - A hátrányos helyzetű családok nem mindig jutnak hozzá az egészséges táplálkozás lehetőségeihez. - Egyre több olyan gyermek van az intézményekben, akiket a családban nem készítenek fel a közösségi életre, nem sajátítanak el gyakorlati dolgokat. - A gyermekek elégtelen információval rendelkeznek a bűnelkövetések következményeiről.

	nők
Megyei települések	- Hazánkban napjainkban egyre jobban terjed a családon belüli erőszak. Kutatások alapján elmondható, hogy sok esetben a bántalmazott nők nincsenek tisztában azzal, hogy kitől és milyen segítséget tudnának igénybe venni. - A településen élő GYES-en lévő anyukák, valamint a várandós kismamák a születendő baba, illetve a már megszületett gyermek nevelésével kapcsolatos beszélgetések, tapasztalatcserék. - A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. - A GYES-ről való visszatérés a munkaerő-piacra nagyon nehézkes. - A gyermekét egyedül nevelő vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas. - A gyermekek nyári nappali ellátása az intézmény leállása alatt nem biztosított. - Adathiány van a nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban, alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei, valamint a hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén. - A közlekedési viszonyok nem megfelelőek, ami munkába járási problémákat okozhat. - Nincs lehetőségük a nőknek a kulturális tevékeny kikapcsolódásra. - A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet. - Nincs lehetőség atipikus foglalkoztatási formában elhelyezkedni (részmunkaidő, rugalmas munkavégzés). C - Családi napközi, gyermekfelügyelet nem megoldott a munkabeosztáshoz igazítva.
	idősek
Megyei települések	- Az idősek körében széles körű szűrővizsgálaton megszervezése a településen, egészségnap keretében. - Előadások, programok szervezése idősek számára, egészségügyi problémáik kezelésére. - Közösségi közlekedés igénybe vétele nehézkes. Idősek napközbeni felügyelete nehezen megoldott, nem találnak maguknak hasznos elfoglaltságot. - Magas az idős egyedül élő személyek aránya. - Hiányzik az idősek átmeneti otthona, nincs demens idős ellátás. - Az idősek elszigetelődésének veszélye magas. - Hiányos az egészségügy és a szociális ellátás közötti kapcsolat, nem épül egymásra. - Nehezen mozgó idősek számára a bevásárlás nehézsége. - Házi gondozásra nincs jelentkező, pedig igény lenne rá. - Egyedülálló gondozásra szoruló idősek állatásának napi hiányossága. - A leggyakrabban a helyi idős emberek válnak a bűnelkövetések áldozataivá.
	fogyatékkal élők
Megyei települések	- Közfoglalkoztatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem teljes. - Az elszigetelten élő, fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre nincs lehetőségük. - Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk terén. - A településeken általában nincs/vagy elenyésző számú olyan cég, társaság, amely a megváltozott képességű emberek foglalkoztatását is felvállalná. - A települési járdák, utak akadálymentesítésre szorulnak.

3 SZÚT – intézkedések vizsgálata

Az intézkedéseket a problémák alapján, járási szintre és települési szinten összegezve beazonosítva foglaltuk össze az esélyegyenlőségi célcsoportok alapján.

A települési szinten közös halmazt keresve azok jelennek meg hangsúlyosan a lentebbi 4.2. fejezetben, melyek a települések több ,int 50%-nál megjelennek, illetve egyedi megoldásokat, részletes akciókat tartalmaznak a korábbi problémamegjelölő fejezetek alapján.

4.1. Összevont járási intézkedésmátrix célcsoportonként

Az előző fejezetekben (ld. 3.3. fejezet) ismertetett problémamátrix alapján intézkedési javaslatokat gyűjtöttük össze járásonként célcsoport specifikusan.

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Mosonmagyaróvári járás	célcsoportspecifikus vizsgálatok munkanélküliség csökkentése: képzés, mentorálás szakképzés biztosítása egészségtudatosság növelésére irányuló programok	bölcsőde, családi napközi, gyermekorvos, logopédus - elérhetőségének biztosítása szabadidős programok nyári szünidős ellátás megoldását célzó programok szülők bevonása a közösségi programokba	a célcsoport alapvető gazdasági paramétereire vonatkozó ismeretek gyűjtése munkába visszatérés személyre szabott segítése gyermeküket egyedül nevelő nők-fokozott figyelem családbarát munkahelyek, rugalmas munkavégzés népszerűsítése a vállalatoknál, önkormányzatoknál átképzési, képzési lehetőségek biztosítása	szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása - betegszállítás, falugondnoki szolgálat, házi segítségnyújtás összehangolása demencia kezelése - intézményi szint biztosítása szűrővizsgálatok biztosítása helyben társaság biztosítása az egyedülálló idősök számára akár iskolai közösségi szolgálat keretében áldozattá válás megelőző programok, tájékoztató anyagok eljuttatása célcsoport felé	fizikai és kommunikációs akadálymentesítés csoportspecifikus adatok gyűjtése megfelelő érdekvédelem biztosítása munkalehetőségek - munkáltatók tájékoztatása, ösztönzése

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Csornai járás	adargyűjtés a célcsoportra vonatkozóan képzés, munkábaállás segítése személyre szabott mentorálás célcsoport igényeihez igazodó képzések szervezése életvezetési tanácsadás szociális bérlekások biztosítása adósságkezelési tanácsadás	adatgyűjtés (pl. drog, alkohol, családon belüli erőszak), felmérések, kimutatások készítése elelegendő pszichológus, szociálpedagógus, fejlesztőpedagógus szakember biztosítása az oktatási intézményekben a nyári szünetben a gyermekek ellátásának biztosítása biztonságos internethasználat - szülők ismeretbővítése	elősegítése tréningekkel, tanácsadással gyermeküket egyedül nevelő nők - fokozott figyelemmel kísérése családbarát munkahelyek, rugalmas munkavállalási formák népszerűsítése a munkaadók körében átképzések családon belüli erőszakra információ CSÁO hiányának megszüntetése a babakocsival történő közlekedés könnyítése - közintézmények, tömegközlekedés	egészségügyi szolgáltatások, lehetőségek helyi elérhetőségének biztosítása a szakosított ellátásra való törekvés, elsősorban a demencia kezelése során az idősek részére a bentlakásos otthonok férőhelybővítése helyben elérhető szűrővizsgálatok biztosítása mobilitási javítása elmagányosodás, társadalmi izoláció enyhítése - középiskolai önkéntes szolgálat	fizikai és kommunikációs akadálymentesítés csoportspecifikus adatok gyűjtése megfelelő érdekvédelem munkalehetőségek- munkaadók társadalmi érzékenyítése jó gyakorlatok bemutatásával

	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Kapuvári járás	pontos ismeretek gyűjtése a célcsoportól Alacsony iskolázottság javítása - képzések pozitív minták mutatása - életvezetési tanácsadás Szociális bérlekások biztosítása Egészségügyi szűréseken való részvétel ösztönzése Adósságrndezési tanácsadás.	- iskolai bejárás megkönnyítése - iskolabusz - települési szolgáltatáshiány megszüntetése korai fejlesztés (fejlesztőpedagógus, logopédus) - speciális szükségletű gyerekek számára szükséges szolgáltatások biztosítása helyben pl. utaztató szolgáltatás	gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása - bölcsőde családbarát munkahelyek növelése - szülői kompetenciák fejlesztése	- bűncselekmények áldozatává válásának megelőzése - informatikai tudás, bővítése elmagányosodás ellenszere - iskolai közösségi szolgálat, önkéntesség révén	akadálymentes fizikai, információs és kommunikációs környezet biztosítása - jó egészségi állapot megőrzése: egészségügyi szakszolgálatokhoz, prevenciók vizsgálatokhoz való hozzájutás megkönnyítése - megváltozott munkaképességek foglalkoztatásával kapcsolatos ismeretek bővítése

Téti járás	a megfelelő adatok, információk biztosítása képzések, munkaerő piaci mentorálás életviteli, életvezetési problémák tanácsadás szociális bérlekások biztosítása	intézményi, szolgáltatási feltételek és adottságok biztosítása tpl. bölcsőde, családi napközi, gyermekfelügyelet, gyermekorvos, logopédus szabadidős lehetőség biztosítása a szervezett program, nyári szünidős ellátás biztosítása	gyermek napközbeni ellátásának biztosítása - bölcsőde családbarát munkahelyek növelése - szülői kompetenciák fejlesztése	szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása helyben elérhető szűrővizsgálatok biztosítása áldozattá válás, informatikai ismeretek bővítése	akadálymentesítés munkahelyek érzékenyítése

Pannonhalmi járás	képzések biztosítása életvezetés segítése	veszélyeztetett gyermekek intézményi ellátása - délutáni programok, felzárkóztatás pl tanoda	adatgyűjtés a célcsoportra vonatkozóan	elmagányosodás ellen - iskolai közösségi szolgálat keretben középiskolások időslátogatás települési kamerarendszer kiépítése	akadálymentesítés az elszigetelten élő, fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy ápoló családtagoknak személyre szabott programok adatbázis a településen élő célcsoportokról

	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Soproni járás	lakhatási problémák enyhítése szociális bérlekások biztosításával pénzügyi kultúra fejlesztése az egészségügyi és életviteli mentorálás magas munkanélküliség - képzés, munkakultúra fejlesztése	Hátrányos helyzetű gyermekekről pontos ismeretek gyűjtése intézményekben az iskolapszichológus biztosításának elősegítése/ pedagógusok ezirányú képzése	családon belüli bántalmazás felismerésének és kezelésének elősegítése képzések információs anyagok által munkába állás, visszatérés feltételeinek javítása: tréning, gyermekelhelyezés kisgyermek napközbeni ellátásának biztosítása kistélepüléseken	iskolai közösségi szolgálat keretében az elmagányosodás enyhítése segítő beszélgetés által egészségügyi szűréseken való részvétel biztosítása helyben demencia intézményi ellátásának elősegítése	társadalmi szemléletforrás akadálymentesítés

	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Győri járás	önkormányzati bérletállomány növelése	Nyári szünidő tartalmas eltöltésének biztosítása Bölcsődei és óvodai férőhelyek számának növelése.	adatgyűjtés a nők esélyegyenlőségével kapcsolatban tájékoztatás krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról, a krízishelyzetet kezelni tudó szervezetek tevékenységéről A nők számára elsősorban a nyári intézményi leállások ideje alatt a gyermekek elhelyezése, felügyeletének biztosítása	A falusi környezetben kertes házban élő egyedülálló idős emberek nagy része nem tudja ellátni a ház körüli teendőket, pl. fűnyírás, hólapátolás stb., de van hogy patikába, boltba járás is nehézséget okoz - iskolai közösségi szolgálat keretében/önkéntesség keretében Az idősek informatikai jártasságának javítása - tanfolyamok, generációk klubja Áldozattá válást megelőző programok/információk.	adatgyűjtés mind helyi színtre, mind a központi adatbázisokban a fogyatékkal élők számáról, problémáiról fizikai akadálymentesítés. Munkaerő piaci érzékenyítés

4.2 Összevont települési intézkedésmátrix célcsoportonkénti

Az egyes települési HEP-ek – köszönhetően a kidolgozást segítő mentorhálózatnak – tartalmaznak intézkedés szintjén átfedéseket, melyek az azonos problémákat taglaló települések részéről nem problémás, elfogadható. Az egyes intézkedéseket azonban javasolt jól körülhatárolt helyi akciókká részletezni, hiszen települési szinten adott meg a végrehajtás fóruma, mely ellenőrizhető, átlátható és a helyi lakosságon, döntéshozón múlik.

A közös halmaz esetén ugyanúgy jártunk el, mint a problémák összedolgozásánál települési szinten (ld. 3. 4. fejezet)

A települések között kiemelkednek azok a települések, melyek konkrét akciókkal szeretnének megoldani az egyes célcsoportoknál felmerült problémákat. Az intézkedések részletesek, fantáziánévvel ellátottak, melyeket javasolt legalább járási szinten a többi településsel megismertetni, de megyei szinten is eredményes lehet bevezetésük: pl. a mosonmagyaróvári járás települései akciósintű intézkedéseket fogalmaztak meg!

A MJV-k esetében kiemelkedik Sopron a pontos és egzakt megfogalmazásért és az intézkedések pontos lehatárolásáért a problémákhoz illeszkedően. A pannonthalmi járás

településeinek probléma- és intézkedés megfogalmazása hasonlóra sikerült, a települési specifikumok kevésbé jönnek előtérbe.

A JEP-ek ezzel szemben nem minden esetben képezhetők le valamennyi településre, ezért nagyfokú együttműködés és járáson belül összehangolt szakmai támogatás szükséges. A megyei projektben alkalmazott felzárkózási munkatárs a projekt hátralevő majd' 12 hónapjában (projekt zárása: 2020.11.30.) ezt a szervezési folyamatot felvállalhatja a Megyei Felzárkózási Fórum és munkacsoport munkájának támogatásához.

Hátrányos helyzetű célcsoportok

	romák/mélyszegénységben élők
Megyei települések	- Közfoglalkoztatási program. - Hajléktalanság megszüntetésére irányuló törekvések. - Felmérést kell készíteni a mélyszegénységben élők és a romák helyzetének megismerése miatt. - Felzárkóztatási és fejlesztési programok felkutatása és működtetése. - Képzések szervezése. - Egészségfejlesztő lehetőségek felkutatása. - Járási szociálpolitikai kerekasztalhoz csatlakozás. - Önkormányzati társasház energetikai fejlesztése. - Önkormányzati bérlakások számának bővítése. - Helyi közösségi rádió kialakítása. - Helyi közösségi programok szervezése, melyek aktivizálják, kimozdítják a lakosság minden korosztályát. - buszközlekedést biztosító társaságnak jelezni kell a problémát. - Civil szervezetek eszközei körének bővítése. - Lépésről lépésre a megismerésért. - Szolgáltass, hogy szolgáltathassunk! - "Tisztán és rendezetten." - Jöjjön, amíg lehet! - Valósítsa meg önmagát! - Gazdálkodjunk okosan!? - Lakást mindenkinek. - Civilekkel együtt a jövőért - Családsegítő szolgálat segítségével adományok gyűjtése, kiosztása. - Fejlesztő és rehabilitációs ellátások elérhetőségének felkutatása, közzététele. - Lakásfenntartási támogatásról tájékoztatás, szociális tűzifa-programban való részvétel. - A lakhatási körülmények javítása. - Közfoglalkoztatási pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, a közfoglalkoztatás továbbfolytatása. - Egészségügyi szűréseken való lakossági részvétel ösztönzése. - A leromlott állapotú szociális bérlakások felújítása, a bérlők és helyi lakosok részvételével. - Lakhatási körülmények javítása, komfortosító törekvések. - Út a munkához program. - Szegregálódás folyamatának kezelése. (Iván, Tét)

	gyermek
Megyei települések	- Iskolai egészségügy fejlesztése. - Mentorálás, fejlesztő, felzárkóztató képzés, anyagi segítségnyújtás. - Játsszótér, park, erdei tornapálya, műfüves pálya kialakítása "Töllelősi élménykörút" megvalósítása. - Szünidei programok számának bővítése, az IKSZT-ben egy napközi kialakítása - Élménydús nyár. - Az egészséget is tanulni kell. - Védjük gyermekeinket! - Szünidei gyerekfelügyelet. - Töltsük kellemesen, hasznosan a szabadidőt! - Maradjunk a faluban, amíg lehet! - Felvilágosítás a szülők részére. - Csobbanjon a falu apraja-nagyja. - Még nem késő! Változtass a jövődön! - Légy fitt és egészséges! - Segíthetünk? Segítünk! - Lehet másképp is. - HHH=hogy helyesen hasznosítsd - Ádám és Éva, avagy a bűnbeesés következményei. - Tudod is, vagy csak csinálod?! - Látszódj! - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségének összegyűjtése, lakosság tájékoztatása. - Egészségvédelemre, egészségtudatos életvitelre nevelés a pedagógiai programok alapján. - Egészségvédelmi programok ösztönzése és támogatása a családok aktív bevonásával. - A gyermekek napközbeni elhelyezését biztosító szolgáltatások, ezen felül szakkörökben való részvétel lehetőségének megteremtése (szabadidős programok). - Alkohol és drog hatásairól megelőző tájékoztató előadások szervezése. - A gyermekek esélyegyenlősége, elősegítése érdekében egészséges életmódra, sportra nevelés. - Táboroztatás pályázat útján. - Gyógypedagógia helyben történő ellátása. - Gyermek továbbtanulásának támogatása. - Fejlesztő pedagógus helyben történő foglalkoztatása. - Gyermekek felügyeletének biztosítása. - Drogreprevenió. - Hátrányos helyzetű családok veszélyeztetettségének csökkentése. - Gyermekek napközibe való szállítása falugondnoki hálózattal. - Életesélyeket romboló devianciák előfordulásának csökkentése. - SNI gyermekek fejlesztési lehetőségeinek feltérképezése. - A gyermekjóléti rendszer eredményes működése érdekében hatékony jelzőrendszer működtetése. - Tanítási órákon kívüli segítő programok szervezése. - Háztartásvezetési, családfenntartási tanácsadás, előadások lehetőségének további biztosítása. - Gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működési hatékonyságának növelése, gyermek- és ifjúságvédelmi kerekasztal működtetése.

	nők
Megyei települések	- Nyári (gyerek)csőszködés. - Harcoljunk együtt az erőszak ellen! - Kismamák munkába állásának segítése. - Kimaradsz, le nem maradsz. - Keresd a munkát, a gyereket bízd ránk! - Képzések szervezése, a foglalkoztatást segítő programok terjesztése. - Prevenció a jövőnkért. - Cégek, vállalkozások letelepedésének minden eszközzel támogatása. - Lépjünk kapcsolatba a jó kapcsolatért. - Menedék a mindennapok gondjaiban. - Menetrendi egyeztetéseken való részvétellel a közlekedés javítására törekvés. - Rugalmas foglalkoztatási formák biztosítása a családi kötelezettségek ellátásának támogatására. - Nőkre szabott foglalkoztatási programok kezdeményezése, részvétel ösztönzése. - Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Községi terek, parkok kialakítása, felújítása. - Tájékoztatás, felvilágosítás, figyelemfelhívás a krízishelyzetben elérhető szolgáltatásokról szórólapokon, plakátokon, ellátó intézmények feltérképezése. - Családbarát munkahely létrehozása. - Családi napközi. - A lányok közéletbe való bevonása. - Az egyedülálló nők közösségi életbe való visszavezetése.
	idősek
Megyei települések	- Egészségnap (szűrővizsgálatok megszervezése). - Időseknek is van igényük a kultúrára. - Időskorú lakosság információval történő ellátása. - Községi szolgálattal az idősek és fiatalok együttműködésének erősítéséért. - A gyermekjóléti rendszer eredményes működése érdekében hatékony jelzőrendszer működtetése. adidő hasznos eltöltése nyugdíjas korban. - Ha helyben nem megy, mi segítünk. - Munkával az idősekért. - Vigyázz rám, mert idős vagyok. - Idősek nappali ellátásának népszerűsítése. - Helyi piac kialakítása. - Program megvalósítása, ami biztosítja a szociális szféra munkaerő ellátását. - Időszotthon létrehozása. - Nyugdíjas egyesület, klub létrehozása. - Házi gondozás népszerűsítése, vonzóvá tétele. - Kamerarendszer kiépítése - Elvisszük, ha szeretné. - Senior rendőrök. - Rendőrségi bűnmegelőző előadás szervezése. - Közcélú foglalkoztatás az idős személyek segítésére. - Egyedülálló idős emberek segítése. - Az idősek szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása. - Az idősek településen belüli közlekedésének segítése. - Az idősek szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása. - Idősek informatikai ismeretének bővítése. - A jelzőrendszeres segítségnyújtás fenntartása, a szolgáltatás folyamatos működtetése. - Házi segítségnyújtás infrastrukturális fejlesztése, a segítségnyújtáshoz szükséges eszközök beszerzése. - A nyugdíj mellett dolgozni akarók foglalkoztatottságának segítése, atipikus foglalkoztatási formák támogatásával.

	fogyatékkal élők
Megyei települések	- Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről. - Ismerd meg mások másságát! - Ne legyen akadály! - Mindenkire egyformán süssön a nap. - Civilekkel együtt a jövőért. - Érzékenyítő programok szervezése. - Lásd meg őket is! - Halld meg őket is! - Nem látom, de hallhatnám. - Mondja el, hogy jobban tudjuk, mire van szüksége! - Önkormányzati intézmények akadálymentesítésének folytatása. - A fogyatékkal élők önellátásának segítése. - Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. - fogyatékkal élők hivatalos ügyei intézésének segítése. Sopron esetében: - 1. Lakáscélú beruházásoknál, önkormányzati lakásvásárlásoknál akadálymentes megközelítés lehetőségének figyelembevétele. 2. Szociális bérletrendszerben fenntartott lakások megállapítása. - 3. Férőhely-bővítés lakóotthonokban. - 1. Piaci rések feltárása a védett foglalkoztatásban dolgozók védett termékeinek értékesítéséhez. 2. Munkáltatók számára biztosított támogatások és információk. - Szemléletformálás, érzékenyítés, tájékoztatás a betegség jellegéről, vele járó tünetekről. A város cégeinek bevonása a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának elősegítésébe. - Esély infó-pont kialakítása, internetes információgyűjtő felület kialakítása, folyamatos frissítésének megszervezése.

4.3 Megyei illeszkedésvizsgálat

Jelen fejezetben a Győr-Moson-Sopron megyei Integrált Terület Program 3.6 változat releváns fejezetéből a korábban elemzett területekre vonatkozó részek átemelése történik meg (forrás:

http://www.gymsmo.hu/data/files/teruletfejlesztes/2014_2020_tajekoztato_anyagok/2018_10_31_gyms_megyei_integralt_teruleti_program_v3_6_torzsszoveg.pdf)

Az EFOP céljainak kapcsolata az ITP céljaihoz:

Az ITP hozzájárul a foglalkoztatás ösztönző és az életminőség javítását célzó családbarát, munkába állást segítő intézmények és közszolgáltatások fejlesztéséhez.

A megyei ITP-ből támogatott gyermekjóléti és óvodai intézményekben, a szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás fejlesztését, életpályájának javítását, a képzési rendszerek fejlesztését, a dolgozói mobilitás ösztönzését pedig az EFOP támogatja.

Az ITP (a TOP 4.1 keretében) egészségügyi alapellátási fejlesztéseket támogat, míg az EFOP az egészségügyi szakellátáshoz kapcsolódó ERFA jellegű fejlesztések közül állami fenntartású intézmények ERFA fejlesztései elsődlegesen (a fejlesztéssel érintett ingatlanok energetikai beruházásaival együtt), valamint a népegészségügyi ERFA fejlesztések és az iskola épületében található iskolaorvosi rendelők felújítása az EFOP-ban kaptak helyet. Szintén ez az ágazati operatív program kezeli az egészségügyi szektor egészére vonatkozó ESZA fejlesztéseket.

Az ITP (a TOP 4.2 keretében) szociális alapszolgáltatási fejlesztéseket támogat, míg az EFOP az állami szociális és gyermekvédelmi szakellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztéseket finanszírozza. Szintén az EFOP kompetenciájába tartoznak a teljes szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szektorban megvalósuló ESZA fejlesztések, az állami szociális és gyermekvédelmi szakellátás ERFA fejlesztései, valamint a kitagoláshoz kapcsolódó beavatkozások.

Az ITP (a TOP 4.3 keretében) leromlott városi területek rehabilitációját támogatja, míg az EFOP a nem városi jogállású településeken komplementer módon finanszírozza ezeket a tevékenységeket. Az ITP (a TOP 5.3 keretében) célzott helyi közösségfejlesztési programokat támogat az EFOP-pal szinergiában, az alábbi lehatárolással:

- ☐ Az EFOP biztosítja (átfogóan) a közösségfejlesztési programok módszertanát és egy pénzügyileg fenntartható mentorhálózatot
- ☐ Az EFOP finanszírozza a több megyében megvalósuló közösségfejlesztési programokat és oktatási típusú intézkedések módszertanát
- ☐ A TOP finanszírozza az ERFA intézkedéseikhez közvetlenül kapcsolódó programokat és a helyi kihatású közösségfejlesztési programokat. Utóbbi keretében biztosítja a helyi közösségfejlesztési szakember bevonását, alkalmazását

A források felhasználásáról a 3.4. fejezet és az 5.3. fejezetben szólunk: egyrészt mint állapotleírásként, másrészt pedig a megyén belüli „jó gyakorlat- jó példa” szempontjából.

5. Megyei szintű következtetések, javaslatok

Mivel a Megyei Felzárkózási Fórum fenntartását a megyei Önkormányzat vállalta és ő a Fórum működéséért/működtetéséért felelős szervezet is, így a megfogalmazott javaslatokat úgy állítottuk össze, hogy azok nem tesznek különbséget a létrejött együttműködési megállapodáson alapuló szerveződés (Fórum) és a működéséért felelős megyei Önkormányzat között.

5.1 Közös problémamátrix szerint

A 2015-ben készült Járási Esélyteremtő programtervek és Győr-Moson-Sopron megye települései által készített Helyi Esélyegyenlőségi Programok, valamint a megye városainak területfejlesztési stratégiai dokumentumainak áttekintése és elemzése során a járásokra vonatkozóan összefoglalóan az alábbi **megállapításokat** tehetjük.

1. A hét járásból 5 járás lakónépessége 2011 óta folyamatosan növekszik, mely növekedés **az idevándorlásból** következik. Ezen jelenség hatással van:
  - a lakhatás nehézségeinek növekedésére,
  - továbbá a szolgáltatásokat igénybevevők számának növekedésével az egyes szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehezebbé válására
  - a **beköltözők a helyi szintű társadalmi kohéziót gyengítik.**
2. A **regisztrált munkanélküliek** aránya nagymértékben csökkent 2009-2017 között mindegyik járásban. **A munkanélküliség első sorban a nőket érinti.**
3. Összességében a járások településeinek többsége **2000 főnél kevesebb lakosságszámú**, amit azért fontos kihangsúlyoznunk, mert ez a **lélekszám az alsó határa a szociális szolgáltatások biztosítása előírásainak**, ez alatt csupán az étkeztetés és a házi segítségnyújtás, valamint a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása kötelező az önkormányzatok számára. Mint előzőekben láttuk, e falvakban sok helyütt hiányoznak ezek az alapszolgáltatások és egyéb humán közszolgáltatások is, ami a szolgáltatásokhoz való hozzáférés súlyos egyenlőtlenségét eredményezi.

4. Minden járásban a **lakosság elöregedése** figyelhető meg, a 60 éves és idősebb népességaránya jelentős mértékben meghaladja, de a 64 éven felüliek aránya is 2011 óta némileg meghaladja a gyermekkorúak (0–14 évesek) arányát. A legtöbb esetben a szociális és egészségügyi szolgáltatások, lehetőségek helyi elérhetőségével kapcsolatos problémák körvonalazódtak a helyzetelemzésekben: a **szakosított ellátás hiánya, demencia kezelése**, egészségügyi szolgáltatások elérhetősége, helyben elérhető szűrővizsgálatok hiánya, tömegközlekedési nehézségek, mobilitási problémák, rossz kapcsolat a szolgáltató szervezetek, intézmények között, nincs összehangolva az ellátás. Az elemzések másik fókuszpontja az idős korral járó problémák rendszere: **elmagányosodás, társadalmi izoláció, megélhetési problémák, szegénység, áldozattá válás, kevés szervezett program, szabadidős aktivitások hiánya, informatikai ismeretek hiánya, idegenkedés az új technológiáktól**.
5. A nagyvárosok vonzáskörzetében nagy számban jelennek meg a fiatal családok, így ezeken a településeken a **gyermekes családok** életét megkönnyítő szolgáltatások, esélyegyenlőséget, különösen a 14 év alatti gyermeket nevelő nők családi és munkahelyi helytállásának összehangolását támogató eszközök megteremtése válik fontossá.
6. **Esélyegyenlőségi** szempontból külön kiemelendő, hogy kimondottan a megváltozott munkaképességű, valamint fogyatékkal élő emberek **foglalkoztatását biztosító munkahelyek** csak a városokban ott is korlátozottan vannak jelen.
7. **Romák és/vagy mélyszegénységben élők** esetében nehézséget okoz a megfelelő adatok, információk hiányában a **célcsoport tagjainak beazonosítása és átfogó elemzése**. Alapvető problémaként azonosítható a **magas munkanélküliség, az alacsony iskolai végzettség, a romló egészségi állapot, életviteli, életvezetési problémák, a társadalmi és a területi szegregáció veszélye, adósságkezelési és a lakhatási nehézségek, a szegénység kultúrája**.
8. **Gyermek** célcsoportnál is szinte minden településen problémaként merült fel a megfelelő adatbázisok és részletesebb információk hiánya, a célcsoport tagjainak beazonosítása, a hátrányos helyzet meghatározásának a nehézsége. Az egyik nagyobb

problématerületnek a **hiányzó intézményi, szolgáltatási feltételek és adottságok tekinthetőek települési szinten: pl. bölcsőde, családi napközi, gyermekfelügyelet, gyermekorvos, logopédus stb.** Kevés a szabadidős lehetőség, a szervezett program, a nyári szünidős ellátás megoldatlan, növekvő veszélyeztetettség, a deviáns magatartási formák fokozódása, a szülők motiválatlansága, nehézkes mobilizálási lehetősége is többször felmerült az elemzésekben.

9. A **női célcsoporttal** kapcsolatban is sok esetben szintén tanácstalanok az érintett települések, mert a demográfiai alapú indikátorokon túl itt sem tudunk sokat a célcsoport alapvető társadalmi- gazdasági paramétereiről, hiányoznak az ilyen irányú mélyebb elemzések, vizsgálatok, különösen a preferenciák, igények, szükségletek vagy éppen a családon belüli krízishelyzetek területén. Egyrészt a munkanélküliségi, különösen a tartós munkanélküliség kockázata, illetve a munkába állás és visszatérés nehézsége és a hátrányos megkülönböztetés jelent meg az anyagokban a célcsoport kapcsán, másrészt a gyermeküket egyedül nevelő nők fokozottabb kiszolgáltatottsága, szegénységkockázata.

10. **Fogyatékkal élők célcsoportja** a legtöbb települési programban kisebb súlyt kap, alapvetően az akadálymentesítés hiánya és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézségei köré szerveződtek a megállapítások, kiegészülve a megfelelő csoport-specifikus adatok, információk korlátozott elérhetőségével vagy teljes hiányával, a megfelelő érdekvédelem megoldatlanságával.

Az intézményrendszer kapcsán megfogalmazott hiányok/nehézségek:

- **Átmeneti otthonok** (Gyermekek átmeneti otthona, Családok Átmeneti otthon) **valamint fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény nem** érhető el egységesen a megyében élők számára.
- A daganatos betegek és családjaik támogatásában is szerepet vállaló **hospice otthon**, hospice-ház nincs a megyében, emiatt (is) a házi segítségnyújtást végzők leterheltek
- hiányzik a kellő számú **Idősek nappali ellátását biztosító intézmény**
- párkapcsolaton belüli erőszak áldozatai számára un. „**védett házak**”, átmeneti elhelyezést biztosító otthonok kialakítása

5.2 Közös intézkedésmátrix szerint

Ez a közös halmaza az addig járasonként, többé-kevésbé azonosan megfogalmazott intézkedéseknek:

	Hátrányos helyzetű célcsoportok				
	romák/mélyszegénységben élők	gyermekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
Győr-Moson-Sopron megye	- célcsoport specifikus vizsgálatok - szakképzés biztosítása - képzés, munkába állás segítése személyre szabott mentorálás - életvezetési tanácsadás - szociális bérletadások biztosítása - adósságkezelési tanácsadás	- bölcsőde, családi napközi, gyermekorvos, logopédus - elérhetőségének biztosítása - felmérések, kimutatások készítése - elegendő pszichológus, szociálpedagógus, fejlesztőpedagógus szakember biztosítása az oktatási intézményekben - a nyári szünetben a gyermekek ellátásának biztosítása - biztonságos internethasználat - szülők ismeretbővítése - szülők bevonása a közösségi programokba - iskolai bejárás megkönnyítése - iskolabusz - települési szolgáltatáshiány megszüntetése: korai fejlesztés (fejlesztőpedagógus, logopédus) - speciális szükségletű, veszélyeztetett gyermekek intézményi ellátása - tanórán kívüli programok, felzárkóztatás (tanoda)	- gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása - bölcsőde - a célcsoport alapvető gazdasági paramétereire vonatkozó ismeretek gyűjtése - munkába visszatérés személyre szabott segítése - családbarát munkahelyek, rugalmas munkavégzés népszerűsítése a vállalatoknál, önkormányzatoknál - átképzési, képzési lehetőségek biztosítása - gyermeküket egyedül nevelő nők - fokozott figyelemmel kísérése - családon belüli bántalmazás felismerésének és kezelésének elősegítése képzések információs anyagok által - szülői kompetenciák fejlesztése - tájékoztatás krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról, a krízishelyzetet kezelni tudó szervezetek tevékenységéről	- szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása - betegszállítás, falugondnoki szolgálat, házi segítségnyújtás összehangolása - szűrővizsgálatok biztosítása helyben - áldozattá válás megelőző programok, tájékoztató anyagok eljuttatása célcsoport felé - informatikai ismeretek bővítésének lehetősége ingyenes tanfolyamok által - szabadidős aktivitások biztosítása - a szakosított ellátásra való törekvés, elsősorban a demencia kezelése során - az idősek részére a bentlakásos otthonok férőhelybővítése - elmagányosodás, társadalmi izoláció enyhítése - középiskolai önkéntes szolgálat -	- fizikai és kommunikációs akadálymentesítés - csoport specifikus adatok gyűjtése - megfelelő érdekvédelem biztosítása - munkalehetőségek-munkaadók társadalmi érzékenyítése jó gyakorlatok bemutatásával

5.3 Jó példák megyén belül

Az eddig elemzések és vizsgálatok alapján több olyan elem is megfontolásra javasolt, melyek egy-egy járásban akár program, akár tényleges projekt szintjén érintett időszakban megvalósulnak/megvalósultak és az **érintett esélyegyenlőségi célcsoport** valamelyikét helyezik előtérbe:

- mosonmagyaróvári járásban a munkavállalók feltérképezése a **megváltozott munkaképességűek** (járási esélyegyenlőségi program kapcsán) tekintetében
- a soproni járásban a **szociális szolgáltatók** körében végzett vizsgálat (járási esélyegyenlőségi program kapcsán)
- a mosonmagyaróvári, a téti és a győri járásban működő **tanodák** (EFOP 3.3.1) a hátrányos helyzetű gyermekek számára
- a kapuvári, csornai, mosonmagyaróvári és győri járásban a **család és karrierpontok** (EFOP 1.2.9) a nők munkába állásának segítése érdekében
- a téti járásban a korábban térségi szinten szervezett pedagógiai szakszolgálat és a **Biztos Kezdet Gyerekház** (EFOP 1.4.3) program, a **Bari shej** (EFOP 1.4.4) program a hátrányos helyzetű gyermekek megsegítése érdekében
- a különböző **közösségépítést** szolgáló programok az egész megyében (EFOP-1.2.1 - 14 db, EFOP-1.3.4 – 1 db, EFOP-1.3.5 – 19 db, EFOP-1.3.7 – 5 db, TOP-5.3.1 – 9 db, valamint Leader programok)
- települési szinten Szany községben megvalósuló „**Szegregált élethelyzetek felszámolása** komplex programokkal” (EFOP 1.6.2 és EFOP 2.4.1)
- Fertődön az **Esély Otthon** program (EFOP-1.2.11)
- térségi alapon szervezett **humán szolgáltatások fejlesztése** Kóny, Beled és Sopronnémeti koordinálásával több települést érintően (EFOP-1.5.2)
- a Soproni Tankerület Központ Bágyogszovát és Rábapordányt érintő projektje a „**Falunk jövőjéért**” (EFOP-1.3.9)
- a mosonmagyaróvári járásban a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem által veszélyeztetettek számára a **Biztos Menedék - a Félutas házak** projektek (EFOP-1.2.5)
- Mezőörsön a Magyar Műhely Közhasznú Alapítvány által **önkéntességen alapuló ifjúsági programjai** (EFOP-1.2.2)
- **önálló életkezdési feltételek javítása** a Győr-Moson-Sopron Megyei Gyermekvédelmi Központ megvalósításában a gyermekvédelmi szakellátásból, javítóintézetből kikerült rászorultak részére (EFOP-1.2.7)

- gyermekek napközbeni elhelyezését biztosító és a munkába állást támogató **óvoda és bölcsőde** programok (TOP-1.4.1
- az intézmények akadálymentesítése

Figyelembe ajánljuk még a 2007-2013 időszakban megvalósult projektek esetén a járások közti együttműködést és átjárhatóságot is mutatva a téti-kapuvári-csornai járás településeit érintő TÁMOP 6.2.5B konstrukció (Szervezeti hatékonyság fejlesztése az egészségügyi ellátórendszerben - Területi együttműködések kialakítása” - „Közösségi egészségtervezés”) projektet, mely pilot-programként egyedüli volt a megyében a fentebbi három járás településeit érintően: helyzetkép, cselekvési terv és kapacitástérkép került kidolgozásra az egészségügy és szociális határterületet érintve. Jelenleg módszertanát érintve az EFOP-1.9 bizonyos konstrukciói és a „Három generációval az egészségért program”

Szintén az előző időszakban a TIOP 2.1.2 programfinanszírozás keretében kiemелendő a téti járásban 19 település összefogásában és együttműködésében megvalósult Téli Gyógyítóház projekt is.

5.4 Javaslatok a Megyei Felzárkózási Fórum számára

Tekintettel arra, hogy megyei szinten nincs olyan szolgáltatás, melyet jogszabály szerint ezen a területi szinten lehetne szervezni, ezért – figyelembe véve a települések, járások, (kis)térségek szervező erejét, **a megye, mint közös színtere ezen egységeknek, főként módszertani támogató és moderátor, koordináló és szervező szerepében erősödhet meg** (pl. közösségi munka szervezése, civil szervezetek felkarolása, jogszabályi-politikai lobbizás, jó példák iránymutatásai, vállalkozásfejlesztési irányok a foglalkoztatásban stb.).

Szerepe van továbbá abban, hogy azon lehetséges forrásokat, melyekre ráhatása van – úgy, mint a 2014-2020 időszakban az ITP eszközével – ismételten eredményesen és hathatósan allokálja a szükséges irányokba: pl. alapszolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése, akadálymentesítés, városi életterek megújítása és a közösségi közlekedés feltételeinek javítása.

A hátrányos helyzetű célcsoportok számára a korábban összegzett intézkedésmátrix alapozza meg a lehetséges feladatokat, melynek **határideje és felelőse a Fórum által meghatározott**

ügyrend alapján alakul ki. Javasolt a megyei Önkormányzat alkalmazásában álló felzárkózási munkatárs számára a későbbiekben a koordinátori feladatokat megadni.

Ami elengedhetetlen:

- **a megye és járások és a járások közti összehangolt kommunikáció koordinálása**
- **járáások JEP-jének felülvizsgálatának nyomon követése**
- **járáások JEP-jének települési szintű kiegészítése az egyedi problémák azonosításával**
- **a HEP-ek felülvizsgálatának nyomon követése, jogszabályi megfeleltethetőségének szakmai-mentori biztosítása**
- **a Megyei Felzárkózási Fórum és a járáások kapcsolatának erősítése**
- **a TEF-ek megyei képviseletének és a megyei Fórum kapcsolatának erősítése, a releváns jogszabályok előkészítésében véleményezés, javaslattevő szerep kiemelése, megyei nyilvánosság biztosítása**
- **Felzárkózási Fórum munkájának nyilvánosság tétele (honlap, elérhető anyagok)**
- **azonosított „jó példák” gyűjteményének összeállítása**
- **azonosított intézkedések (5.1 és 5.2 fejezet) és akciók megvalósításához megyei szintű cselekvési terv kidolgozása a 2021-2027 időszakra vonatkozó tervezési dokumentumok tükrében (Pl. ITP 2021-2027, forrásallokáció, megyei szintű sajátosságok megjelenítése az ágazati tervekben: a megyei kritériumok közül a *Hozzájárulás a belső társadalmi kiegyenlítődéshez*”- kritérium, melynek tartalma: a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítődését szolgáló feltétel – jelenjen meg a majdani TOP-ban is. (későbbi elnevezése még nem ismert)**
- **felkészült humán erőforrás biztosítása a felzárkózási programok azonosítása, megfogalmazása és megvalósítása során**
- **hatékony kormányzati érdekképviselőt a megyén belül jelentkező felzárkózási problémák kapcsán**
- **a közösségi rendezvények célcsoportazonosságának biztosítása**
- **korábbi megyei szintű, példamutató tervezési gyakorlat folytatása szakági szinten**
- **forrásallokáció minden lehetséges területi szinten**
- **Megyei Felzárkózási Fórum folyamatos és átlátható működésének biztosítása**

6. Felhasznált irodalom, forrásjegyzék

Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.

https://www.kormany.hu/download/1/9c/20000/Magyar%20NTFS%20II%20_2%20mell%20_NTFS%20II.pdf

---

Győr-Moson-Sopron	megyei	Integrált	Területi	Program	(ITP)

<http://www.gymsmo.hu/cikk/teruletfejlesztes.html>
http://www.gymsmo.hu/data/files/teruletfejlesztes/2014_2020_tajekoztato_anyagok/2018_10_31_gyms_megyei_integralt_teruleti_program_v3_6_torzsszoveg.pdf

---

GYŐR-MOSON-SORPON HELYZETFELTÁRÁS, 2012.	MEGYE	TERÜLETFEJLESZTÉSI	KONCEPCIÓ

Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv Győr-Moson-Sopron Megye 2013-2018

http://dload.oktatas.educatio.hu/megyei_fejlesztesi_tervek/Gyor_Moson_Sopron_Megyei_Fejlesztesi_Terv_2013.pdf

---

MOSONMAGYARÓVÁR INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA I. kötet: Megalapozó vizsgálat,

CSORNA INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015–2023

KAPUVÁR INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015–2023

TÉT INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015–2023

PANNONHALMA INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015–2023

SOPRON MJV INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA, FELÜLVIZSGÁLATA

Győr MJV INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

<https://www.teir.hu/its/>

ÁROP-1.A.3.-2014-2014-0065 számú "Hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét támogató programok a Mosonmagyaróvári Járásban" c. projekt JÁRÁSI ESÉLYTEREMTŐ PROGRAMTERV, 2015.

ÁROP-1.A.3.-2014-2014-0070 számú "Társadalmi felzárkózást elősegítő területi együttműködés a Csornai járás önkormányzatainál Járásban" c. projekt CSORNAI JÁRÁSI ESÉLYTEREMTŐ PROGRAMTERV, 2015.

Területi együttműködést segítő programok kialakítása a Kapuvári járásban ÁROP-1.A.3.-2014-2014-0057, Járási Esélyteremtő-programterv, 2015.

ÁROP-1.A.3-2014-2014-0077 Sopron Járás „Esélyteremtő programterv” 2015.

JÁRÁSI ESÉLYTEREMTŐ PROGRAMTERV ÉS HELYZETELEMZÉS, Téti Járás 2015.

Pannonhalmi járás esélyteremtő programterv, 2015.

Sopron és Környéke Család és Gyermekjóléti Ellátás Intézete működésének szakmai elvei és programja, 2018.

<https://felzarkozas.szgyf.gov.hu/page.php?mid=363>

<https://hep.szgyf.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx?searchtext=>

<http://szocialisportal.hu/intezmenykereso>

---

https://emir.palyazat.gov.hu/nd/kozvel/?link=eupr_szekh_megye&sc=1&ml=2&sr=3316&offset=8&id_megye=8&id_op=1384&id_tamogatascel=-1&id_paly_tip=-1

https://emir.palyazat.gov.hu/nd/kozvel/?link=eupr_szekh_megye&sc=1&ml=4&sr=3543&offset=8&id_megye=8&id_op=5800&id_tamogatascel=5900&id_paly_tip=6400

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

<https://efop.kormany.hu/emberi-eroforras-fejlesztési-operatív-program-efop>

Pályázati felhívás az EFOP-1.6.3-17 Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódva

<https://www.palyazat.gov.hu/efop-163-17-megyei-szint-felzarkozs-politikai-egyttmkdsek-tmogatsa-a-helyi-eselyegyenlsoegi-programokhoz-kapcsoldan-1>

SZAKMAI TERV - EFOP-1.6.3-17 - Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan a Felhíváshoz benyújtott Győr-Moson-Sopron Megyei Felzárkózási Fórum létrehozása című támogatási kérelemhez

---

<http://www.gymsmo.hu/cikk/elindult-a-gy-m-s-megyei-felzarkozasi-forum-letrehozasa-cimu-projekt.html>

<http://www.gymsmo.hu/cikk/megyei-szintu-felzarkozas-politikai-egyuttmukodesek-tamogatasa-a-helyi-eselyegyenlosegi-programokhoz-kapcsolodoan-efop-163-17.html>

<http://www.gymsmo.hu/cikk/elindult-a-megyei-felzarkozasi-program.html>

<http://www.gymsmo.hu/cikk/megalakult-a-gyor-moson-sopron-megyei-felzarkozasi-forum.html>

<http://www.gymsmo.hu/cikk/ulesezett-a-megyei-felzarkozasi-forum.html>

<https://www.gyorplusz.hu/regio/rendben-zajlik-a-megvalositas/>

---

https://gyerekesely.tk.mta.hu/uploads/files/Heterogenitas_vizsgalat_BK_2018_honlap_veg_MM.pdf

[www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

6. Mellékletek

Név	Módosítás dátuma	Típus	Méret
Csornai járás	2019.12.30. 10:40	Microsoft Excel W...	46 KB
Győri járás	2019.12.30. 10:40	Microsoft Excel W...	62 KB
hep_kereses_export_gyms	2019.12.29. 12:29	Microsoft Excel W...	23 KB
Intezmenyi_szolgaltatas_lista falugondnok	2019.12.30. 10:40	Microsoft Excel 97...	115 KB
Intezmenyi_szolgaltatas_lista minden szo...	2019.12.30. 10:40	Microsoft Excel 97...	495 KB
Intezmenyi_szolgaltatas_lista szocialis ala...	2019.12.30. 10:39	Microsoft Excel 97...	496 KB
Intezmenyi_szolgaltatas_lista tanyagondn...	2019.12.30. 10:39	Microsoft Excel 97...	37 KB
Kapuvári járás	2019.12.30. 10:38	Microsoft Excel W...	37 KB
Mosonmagyaróvári járás	2019.12.30. 10:38	Microsoft Excel W...	47 KB
Pannonhalmi járás	2019.12.30. 10:38	Microsoft Excel W...	30 KB
Soproni járás	2019.12.30. 10:39	Microsoft Excel W...	52 KB
Téti járás	2019.12.30. 10:39	Microsoft Excel W...	33 KB